

BUDSKABET

Fordybelse Analyse Inspiration

TEMA:
MISSION – OGSÅ I DAGENS DANMARK

5/2021

6
Evangeliet om Jesus motiverer os til mission

22
Muligheder og udfordringer i vores tid

30
Gå til myren, dovenkrop

BUDSKABET

WWW.BUDSKABET.DK

Nr. 5/2021. Årgang 157
ISSN 0901-4802
ISSN 2446-404X (Budskabet online)
Budskabet udkommer fem gange om året, næste gang den 10. februar.

LAYOUT

Amalie Puggaard Poulsen

FORSIDEFOTO

Pexels.com

TRYK

Jørn Thomsen Elbo A/S

ABONNEMENT

Papirudgave med fri netadgang: 330 kr.
(unge under 30: 190 kr.)
Kun netabonnement: 190 kr.
(unge under 30: 110 kr.)
Gaveabonnement: 190 kr. for papir-
udgave, 110 kr. for netudgave
Gebyr for udlandsabonnement: 50 kr.

UDGIVER OG EKSPEDITION

Luthersk Mission (LM)
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
tlf. 4820 7660, dlm@dml.dk
www.dlm.dk

MAIL- OG ADRESSEÆNDRING

LM får *ikke* automatisk besked, når du flytter eller ændrer mailadresse eller efternavn. Giv derfor altid selv besked, når dine kontaktoplysninger ændres. Det er vigtigt, så både *Budskabet* og betalingsopkrævning når frem til rette sted.

REDAKTØR

Ole Solgaard
Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning
tlf. 2327 1253, os@dml.dk

REDAKTIONSUDVALG

Alex Dahl Karlsen
cand.scient.pol., Tarm
alex.dahl.karlsen@gmail.com

Anton Bech Braüner
stud.theol. og prædikant, København,
a_brauner@hotmail.com

Helene Schou Andersen
læge, Kolding
helene@ksandersen.dk

Ruth Vatne Rasmussen
hjemmegående/legestuesekretær, Silkeborg
vatnerasmussen@gmail.com

Steffen Juul Pedersen
sælger, Haderslev
steffenjuul@outlook.com

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som Luthersk Mission (LM) står for.

FORDYBELSE i bibelsk og luthersk tro

ANALYSE af tidens strømninger

INSPIRATION til kristent liv og mission

LEDER

- 04 Hvor får du dit etiske tankesæt fra?
Alex Dahl Karlsen

TEMA:**MISSION – OGSÅ I DAGENS DANMARK**

- 06 Evangeliet om Jesus
motiverer til mission
Niels Jørn Fogh
- 10 Udfordringer og muligheder
i vores tid
Mathias Richard Jepsen-Hansen
- 13 A walk in the park
Sprint Aagaard Korsholm
- 14 Kristi kærlighed tvinger os
Anker B. Nielsen
- 18 Hvordan prioriterer vi kræfterne?
René Sølvsten Nissen

HORISONT

- 20 Husk mig!
- 21 Hvordan ærer vi Gud med kroppen?

FOR TROEN

- 22 Gå til myren, dovenkrop, ... og bliv vis
Christian Canu Højgaard
- 26 Mod dig har jeg syndet
Leif Bach Kofoed

ANDRE ARTIKLER

- 28 Nåde-gaver i funktion – eller under pres?
Carsten Skovgaard-Holm

BOGER

- 33 Vi dør uden dannelse
- 34 I er alle én
- 38 Tillidsfuld tro

Skal jeg fastholdes i motivationen, må jeg være en del af et fællesskab med Jesus i centrum, hvor det er en bærende værdi at nå andre med evangeliet!

LEDER

Hvor får du dit etiske tankesæt fra?

AF ALEX DAHL KARLSEN

Vi er nødt til at hente vores kompas et andet sted, som står fast og er troværdigt – uanset bagage, relationer, erfaringer, sår og andet, der kan farve vores synspunkter.

Vi, der kommer i den kristne menighed, har vidt forskellige ting med i bagagen. Vores normer og værdier er præget af det hjem, vi er vokset op i, og den kultur, vi har været en del af – og for nogles vedkommende den menighed, som vi har trådt vores barne- og ungdomssko i.

Nogle af os er vokset op med kristne normer og værdier, som blev "naturlige" og selvfølgelige for os. Det var ikke noget, vi stillede alvorlige spørgsmålstejn ved. Og det ligger, stort set, stadig som en naturlig del af os, hvor der højt kommer nogle nuancer til.

Andre er måske også vokset op med et givent etisk tankesæt, men de har gjort sig nogle erfaringer, som gør, at de på nogle områder tager et opgør.

Atter andre er vokset op med, at vi skal forholde os kritisk til så meget som muligt, og alt ligger åbent til diskussion. Man diskuterer ivrigt med hinanden, følger diverse bloggere og

suger til sig af den kultur, man er en del af og vokser op i. Ofte med mig selv eller min fornuft som "højesteretsdommer". Det er nok oftest de unge, som kan føle sig hjemme i den beskrivelse. Og alligevel er de fleste af os vel i større eller mindre grad påvirket af den adfærd og dette åndelige klima.

Vi har brug for et kompas

Men uanset om alt er til diskussion i dit liv, eller du har dine faste meninger, som nogenlunde flugter med de andre i menigheden og måske endda LM's officielle udmeldinger på dette og hint, har vi brug for at stille os selv det ransagende spørgsmål: Hvor har du fået dit etiske tankesæt fra?

Uanset om du overtager dine meninger fra dine venner, fra din menighed, eller om de har været igennem det filter, der hedder din fornuft, kan du gå fejl af vejen. Du kan have mis-

Selv om Bibelen ikke er en færdig manual, lærer den os, hvad der er Guds vilje, og hvad der er væsentligt

forstået dine venner, din familie, LM-fællesskabet eller din fornuft. Eller de kan alle have taget fejl og spillet dig et puds.

Vi er hver især nødt til at hente vores kompas et andet sted. Et sted, som er uafhængigt af os og udenfor os. Et sted, som står fast og er troværdigt – uanset baggrund, nuværende relationer, inspirationskilder, bagage, erfaringer, sår og andet, der kan farve mine synspunkter.

Dette sted er Guds Ord. Det ord, som ikke tager fejl, fordi det kommer fra ham, der er himlens og jordens skaber, ham, der har givet os mund, ører og forstand, ham, der er vores dommer og frelser.

Tankerne må fanges af Kristus

Fint nok, men Guds ord er jo ikke en færdig manual, som vi bare kan slå op i. Det er sandt. Bibelen fortæller på forskellige måder, hvad sand kærlighed er, men ikke konkret, hvordan vi udlever den i praksis. Den befaler os, hvordan vi skal leve, og hvordan vi ikke skal leve, men hvordan vi præcis udfører det, fortæller den ikke. Af og til står vi også i situationer, hvor det kan være vanskeligt at finde vej. Dels synes Bibelen ikke at give klare anvisninger på mit konkrete problem, og dels kan jeg opleve at stå i et etisk dilemma.

Paulus beder for filipperne, at "jeres kærlighed stadig må vokse og blive rig på indsigt og dømmekraft, så at I kan skønne, hvad der er væsentligt og være renfærdige og uden anstød på Kristi dag" (Fil 1,9f10). Tilsvarende formaner han romermenigheden: "Og tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle, ved at sindet

fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, det som behager ham, det fuldkomne" (Rom 12,2).

Pointen er i denne sammenhæng: Selv om Bibelen ikke er en færdig manual, lærer den os, hvad der er Guds vilje, og hvad der er væsentligt. Derfor kan vi navigere ved hjælp af den Ånd, han har givet os, og ved hjælp af den fornuft, der er taget lydig til fange hos Kristus (2 Kor 10,5).

Gud kalder os til at tænke os om; men vores tanker skal altså være lydige tanker hos Kristus.

Det betyder, at vi må fordybe os i Guds ord – med det formål at lade ham tage vores tanker til lydig fange hos Kristus. Kun dér kan vi tænke os ret om. Det betyder ikke, at vi så har svar på alle spørgsmål eller altid svar på rede hånd, men at vi tør lade ham være dommer over vores tanker, beslutninger og handlinger.

Det har også betydning, når vi prædiker, taler sammen i bibelkredsen, blandt venner og ægtefæller imellem, når vi oplærer vores egne børn, når vi står i børneklubben eller holder ungdomsmøde: Vi må gerne være tydelige med, hvad vi mener, Guds ord siger, ja, det skylder vi vores næste, stor eller lille.

Men mindst lige så vigtigt: Vi må lære vores tilhørere og samtalepartnere at søge hen til Guds ord, så de ikke bare tager imod vores uforgribelige meninger, for der er ingen garanti for, at jeg har forstået Guds ord rigtigt eller draget den rette eller eneste konsekvens deraf.

Vigtigere endnu: Også *deres* tanker skal tages lydig til fange hos Kristus. Det er ikke mig, men Kristus, de skal stå foran. ■

Alex Dahl Karlsen

TEMA

Evangeliet om Jesus motiverer til mission

AF NIELS JØRN FOGH

Måske er den største tjeneste, vi kan gøre vores medmenneske, at forkynde ordet om Jesus.

Niels Jørn Fogh, f. 1952
Sognepræst, Lindehøj, Herlev
njf@km.dk

Som kristne ved vi godt, at vi er "sendt til verden", men det kan være svært at komme i gang med at række evangeliet ud til mennesker i vores land og i vores lokalområde. Det største problem er dog ikke mangel på indsigt i, hvordan vi skal formidle evangeliet om Jesus. Hovedproblemet er heller ikke mangel på naturlige relationer til ikke-troende, selv om mange af os kunne have flere relationer til ikke-troende. Vores hovedproblem er, at vi mangler *motivation* til at være i mission.

I Steven Spielbergs film *Jurassic Park* går en bestemt sætning igen: "Livet fandt en vej!" For skerne havde ellers konstrueret dinosaurerne sådan, at formering i det fri skulle være en umulighed. Men sådan gik det ikke. Livet fandt en vej.

Overført på mission: Har du har et brændende ønske om at fortælle om Jesus, vil du få øje på de muligheder, Gud giver dig for at gøre det!

Roger Carswell

I forbindelse med Evangelisk Luthersk Net-

værks konference om vækkelse i september 2021 havde min kone og jeg glæden af at være værter for det engelske evangelistpar Dorothy og Roger Carswell. Roger fortalte, at han som ung havde læst en biografi af den amerikanske evangelist D.L. Moody, der havde som mål hver dag at tale med mindst én ikke-troende om Jesus. Roger lod sig inspirere og besluttede sig for at gøre det samme.

Vores første tanke var: "Det lyder lovisk og som opskriften på et stressende kristenliv!" Jeg tror heller ikke, det skal være alle kristnes målsætning. Men det blev tydeligt for os, at målsætningen var en hjælp for Roger til at tjene med den nådegave som evangelist, Gud havde givet ham.

Det blev også tydeligt for os, at nådegaven som evangelist ikke er den dybeste forklaring på, at Roger Carswell igennem et langt liv stort set hver dag har vidnet om Jesus. Forklaringen er *evangeliet* om Jesus, som han hørte første gang som 16-årig. Taknemmeligheden over, at Jesus har taget straffen for hans skyld, har al-

drig sluppet ham. Evangeliet om Jesu død for alle er det dybeste lag i hans – og vores – motivation til mission.

Menighedens motivation

Gud har lagt evnen til at formere sig ind i sit skaberværk. Frugttræerne er skabt, så de bærer frugt med kerne, og planter er skabt, så de sætter frø. Gud velsigner alle levende væsener og siger: "Bliv frugtbare og talrige." Levende træer og tigre formerer sig og bliver flere. Gud har lagt livets princip ind i sit skaberværk.

Gud har skabt og velsigner menigheden, så den ved evangeliet kan få børn. Den første menighed i Jerusalem fik mange børn. Næsten 3000 på én dag! Og hver dag føjede Herren nogle til, som blev frelst (ApG 2,41.47).

Hvad kommer egentlig først? Vores personlige motivation til evangelisering eller menighedens? Har jeg været optaget af evangelisering, fordi Gud suverænt har lagt det ned i mig ved sit ord og Ånd? Eller er jeg optaget af evangelisering, fordi jeg kom til tro gennem KFS, hvor vi jublede, hver gang en ikke-troende kom til møde?

Sandheden er, at begge dele har stor betydning og befrugter hinanden. Skal jeg fastholdes i motivationen, må jeg være en del af et fællesskab med Jesus i centrum, hvor det er en bærende værdi at nå andre med evangeliet! Uden et sådant fællesskab dør min motivation. Samtidig er det min opgave at motivere og inspirere andre, så vi sammen kan vidne om Jesus.

Udholdenhed

I får tre andre grunde til, at motivation er så vigtig. Den første handler om udholdenhed. Evangelisering er fantastisk. Men det gør også ondt at blive afvist. Jeg husker en aften i husbesøgsgruppen, hvor vi bankede på en ældre mands dør. Vi fortalte, at vi kom fra kirken og gerne ville tale med ham. Han fortalte os venligt, at det havde ingen interesse.

Jeg husker kommentaren fra ham, jeg gik sammen med: "Måske sagde denne gamle mand nej til hans sidste chance for at høre det budskab, som kunne frelse ham!"

Vi sælger ikke noget, som gør livet lettere,

men ringer på for at fortælle om det eneste navn under himlen, som vi kan blive frelst ved (ApG 4,12)! Derfor gør det ondt, når mennesker ikke vil høre om navnet Jesus. Skal vi blive ved med at vidne, har vi brug for en grundfæstet motivation. Ellers bliver vi kvalt af afvisninger og skuffelser.

Ægthed

For det andet har vi brug for motivation for ægthedens skyld! Den skotske filosof og historiker David Hume var deist, og troede ikke på Bibelen som inspireret. Alligevel fandt Hume det besværet værd at rejse 30 kilometer for at høre prædikanten George Whitefield. Hvorfor?

Måske finder vi svaret hos en fremmed, der en tidlig morgen omkring kl. 5 mødte Hume på gaden i London. Den fremmede spurgte: "Er De ikke David Hume?" Det kunne han ikke nægte. Han spurgte videre: "Hvor er De på vej?" Hume svarede: "Jeg er på vej hen for at høre George Whitefield prædike." "Men du tror jo ikke et ord af det, han prædiker." Hvortil Hume replicerede: "Nej, men det gør han!"

Whitefield var motiveret og havde noget på hjerte. Det var Humes vigtigste grund til at høre ham. Hjertets motivation sætter sig igennem som ægthed.

Muligheder

For det tredje har vi brug for motivation for at se muligheder! Den engelske præst David Watson sagde: "Ønsker man ikke at se mennesker komme til tro, er man blind for mulighederne!"

Ved en bisættelse for nylig af en talentfuld sælger fortalte jeg historien om to sælgere, der rejste til Afrika for at undersøge mulighederne for at sælge sko. Den ene vendte slukøret tilbage med budskabet: "Det er umuligt at sælge sko i Afrika. Ingen går med sko." Den anden var i strålende humør, da han afleverede sin rapport: "Her er der store muligheder for at gøre en god forretning. Her går ingen med sko."

Vi kan sukke over frafaldet i Danmark. Men hvorfor ikke se den fremskredne sekularisering som en mulighed? Der er så få, der tror på Jesus og følger ham efter. Sikke muligheder vi har

Vores hovedproblem er, at vi mangler motivation til at være i mission

Vi kan sukke over frafaldet i Danmark. Men hvorfor ikke se den fremskredne sekularisering som en mulighed? Der er så få, der tror på Jesus og følger ham efter. Sikke muligheder vi har for at vidne om Jesus.

for at vidne om Jesus. Hvorfor ser vi ikke Danmark som enhver missionærs paradys? Måske er vi blinde for mulighederne, fordi vi mangler motivation.

Hvad motiverer?

Motivation spirer frem som en Åndens frugt, når vi fordyber os i Bibelens ord og lever sammen med mennesker, der ikke tror på Jesus.

Jeg vil derfor pege på to ting, som motiverer os til mission.

Bill Hybels fortæller flg. i en af sine bøger: "På en udlandsrejse løb jeg ind i en mand. Jeg spurgte ham: 'Nå, glæder du dig til påskedag?' Han svarede: 'Nej, det gør jeg ikke. Faktisk går jeg aldrig til gudstjeneste påskedag!' 'Det må være din spøg! Går du aldrig i kirke påskedag? Ved du ikke, at man kan komme i fængsel for den slags?'

Han ignorerede mit forsøg på at være humori-

stisk og sagde: 'Jeg går ikke i kirke påskedag, for jeg kan ikke klare alle de mennesker, som kun kommer der én gang årligt. De ødelægger det hele, fylder kirken og stjæler min parkeringsplads ... Jeg har ikke brug for dem, der kun kommer den ene gang om året!'

Også vi kan fristes til at betragte kirkefremmede som et nødvendigt onde, der ødelægger andagten eller lovsangen ved gudstjenesten – eller den "dybe" teologiske samtale i bibelgruppen. Når jeg mærker de samme negative vibrationer i mit eget sind, må jeg spørge: Er det egentlig gået op for mig, at for Gud er hvert enkelt menneske så værdifuldt, at han ofrede sin eneste søn for os?

Det var den første motivationsfaktor: *Menneskets værdi for Gud.*

Det andet, der motiverer til mission, er: *Lønnen er stor.*

At bede sammen med et menneske og være

til stede, når det tager imod Jesus Kristus, er noget af det største, man kan opleve på denne jord. Det er ikke underligt, at det er sådan. Jesus siger: "Sådan bliver der større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke har brug for omvendelse" (Luk 15,7). Guds egen glæde forplanter sig til vores hjerte, når vi er vidner til, at et menneske tager imod Jesus!

Hvad er evangelisering?

Roger Carswell siger: "*Evangelisering er at proklamere evangeliet til ikke-troende, der lytter!*"

Vi ser på fire ord i denne definition. Først *proklamere*. Frans af Assisi er blevet tillagt formuleringen, at vi skal vidne om Jesus og "om nødvendigt bruge ord!" Er det nødvendigt at sætte ord på troen? Kan gode gerninger ikke få mennesker til at prise vores far i himlene? (Matt 5,16). Jo, gerninger har stor betydning, men Jesus sender altså disciplene ud for at "prædike omvendelse til syndernes forladelse" (Luk 24,47). At evangelisere uden at proklamere evangeliet er ikke bibelsk evangelisering. Og måske er den største tjeneste, vi kan gøre vores medmenneske, at forkynde ordet om Jesus.

Det andet ord i definitionen er *evangeliet*. Det er altså lettere at fortælle en god nyhed end en dårlig nyhed. Det minder jeg mig selv om igen og igen. Jeg har en god nyhed fra Gud i en verden fyldt med dårlige nyheder.

Mange bibeltekster understreger, at vi har gode nyheder til mennesker. Jesus sagde til den samaritanske kvinde: "Hvis du kendte Guds *gave*" (Joh 4,10)! Han sagde også: "Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod" (Joh 10,10).

Det tredje punkt i definitionen er *ikke-troende*. Det er ikke evangelisering, hvis evangeliet ikke

når frem til ikke-troende. Nej, vi kan ikke tvinge mennesker til at lytte til evangeliet. Hverken når det gælder den personlige samtale eller evangeliserende møder. Det er altid Gud, der åbner døren for evangeliet! Men det må være vores *intention og målsætning* at invitere, så ikke-troende hører ordet om Jesus forkyndt.

Det fjerde er ikke-troende, *der lytter!* Paulus siger, at troen kommer af det, der høres (Rom 10,17). Derfor skal det, der siges, være evangelisk og i overensstemmelse med Bibelen.

Jeg må alligevel sige, at selv om jeg forkyn-der evangeliet, er det ikke altid evangeliet, der bliver *hørt*. Jeg underviser konfirmanderne ca. 40 timer. Derudover samles vi til gudstjenester, ungdomskirke, konfirmandlejre med mere. Hører de så evangeliet?

Hver gang afsluttes konfirmandundervisningen med en prøve. Jeg spørger blandt andet, hvordan vi kommer i Paradis. Det sker jævnligt, at nogle svarer: Ved at holde de 10 bud! Ved at være god mod andre!

Har disse konfirmander hørt evangeliet? Det mener jeg ikke! Evangeliet er blevet dem fortalt. Men de har ikke forstået, at Jesus har båret synden. De har ikke hørt, at navnet Jesus betyder "Herren frelser". Eller hørt julens budskab: "I dag er der født jer en *frelser* i Davids by" (Luk 2,11)!

De har som flertallet af danskerne aldrig hørt evangeliet som det glædelige budskab om Jesus. Det skal de høre! Det er vores kald og privilegium at bede for dem, gå til dem, lære dem at kende og proklamere de glædelige nyheder om Jesus, som bar vores synd og dræbte vores død.

Må Gud fylde os med Helligånden og motivere os udruste os til klart at forkynde evangeliet om Jesus til ikke-troende omkring os – både som menigheder og enkeltpersoner. ■

*Jeg har en god
nyhed fra Gud i en
verden fyldt med
dårlige nyheder.
Det minder jeg
mig selv om igen
og igen*

TEMA

Udfordringer og muligheder i vores tid

AF MATHIAS RICHARD JEFSEN-HANSEN

Vi kommer til at holde af de mennesker, vi prioriterer over tid. Og det giver næring til vores nød for dem og deres frelse.

Det er ikke kun særlige mennesker, Gud bruger til at udbrede evangeliet. Det er alle hans disciple, og vi er ikke alene. Gud fylder os med sin Ånd og udruster os med nådegaver og frugter, som får os til at dufte af Kristus.

Når evangeliet skal udbredes, er det Gud, der gør forskellen. Men det betyder ikke, at vi er kaldet til at gøre det i blinde. En prædikant tager vare på sit kald ved at læse relevant litteratur, deltage i kurser og arbejde med sin stemmeføring. En lovsangsleder tager vare på sit kald ved at fordybe sig i bibelske tekster om lovsang, lære nye sange at kende og øve sig på sit instrument. En missionær i udlandet tager vare på sit kald ved at sætte sig ind i kulturen og lære at begå sig på det lokale sprog. På samme måde kalder Gud os alle til at tage vare på vores kald til mission. Og det er i princippet ikke spor anderledes end for udlandsmissionærer.

Vi tager alle vare på vores kald som hverdagsmissionærer ved at forsøge forstå den kultur, vi skal vidne om Jesus ind i. Derved kan vi nemlig bedre opdage de anledninger og muligheder, vi særligt i vores tid og kontekst har for at dele evangeliet.

Nogle gange bilder vi os ind, at vores tid og kulturelle kontekst er usædvanlig besværlig at missionere i. Men vores tid er ikke unik, hvad det angår. Den amerikanske forfatter Mark Twain er ofte blevet tillagt citatet: "Historien gentager sig ikke, men den rimer."

Vores tid har nogle særlige udfordringer og muligheder, men sådan har det altid været. Mennesker har siden syndefaldet været født med ryggen mod Gud, og det er i forskellige perioder af verdenshistorien kommet til udtryk på forskellig vis. Åndskampen er den samme, og Guds frelsesvilje er lige så stor i dag, som den-

gang de fleste gik søndagsskole, eller da reformationen fandt sted.

Den eneste forskel på vores tid og alle mulige andre perioder i verdenshistorien er, at vi ikke kan holde den ud i armslængde, for vi er selv en del af den. Netop derfor har vi brug for at være opmærksomme på den. Vi skal ikke alle sammen til at være antropologer, sociologer eller idehistorikere. Men vi skal øve os i at forstå vores nabo, ven eller kollega, hvis vi vil nå dem med evangeliet. Og i øvrigt lærer vi også tit os selv bedre at kende, når vi forsøger at forstå det samfund, vi er en del af.

Det sekulariserede samfund

Danmark er inden for de seneste årtier blevet tiltagende sekulariseret. Det kan ses på flere måder. Færre går regelmæssigt i kirke, kristendom fylder mindre i skolernes undervisning, og kristne værdier ses oftere som negative eller reaktionære.

Det er som udgangspunkt negativt. Naturligvis. For det betyder, at færre mennesker møder evangeliet. Men på en underlig bagvendt måde giver den også nogle muligheder. Mange danskere – især i de yngre generationer – ved så lidt om kirke og kristendom, at det næsten kan være mere spændende og eksotisk end yoga og østlige religioner. Selvom mange klassiske kristne værdier angribes i medier og populærkultur, er der et kæmpe potentiale for en fordomsfri nysgerrighed – særligt i de yngre generationer. Men det kræver, at vi kommer ind på livet af mennesker.

Det hurtige samfund

I dag går alting meget stærkt. Det oplever vi på mange områder. Gennemsnitsdanskeren skifter langt oftere job end tidligere. Samtidig er den teknologiske udvikling eskaleret, og vi er i takt med det blevet hvileløse scrollere. I min generation kan man nærmest ikke gå på toilettet uden at have sin smartphone med sig. Mange

er i større eller mindre grad blevet afhængige af strømmen af opslag på sociale medier. Vi zipper fra det ene til det andet, og færre og færre læser bøger. Fordybelsen er for mange blevet en mangelvare.

Det er en udfordring for os som kristne, der gerne vil leve missionalt ved at vise glimt af Jesus i ord og handling i vores hverdag. For vi er selv præget af en kultur, hvor vi foretrækker quickfix frem for fordybelse og det lange seje træk. Det er en udfordring, fordi vi har brug for fordybelsen, roen og langsomheden i vores eget liv med Gud. Ellers bliver det overfladisk og kommer til at mangle dybde. Vi risikerer at mangle det, vi selv skal have næring af, når vi går ud med evangeliet.

Dertil kommer, at det at dele evangeliet med andre sjældent er et "projekt", der kan klares hurtigt. Ofte kræver det tid, tålmodighed og prioritering. Den helt store nøgle i dag til at nå mennesker er nemlig at tage sig tid til at opbygge en ærlig og oprigtig relation.

Da min familie og jeg for halvandet års tid siden forlod København for at flytte til Skjern, fik vi en afskedsgave af vores menighed. Afskedsgaven var et æbletræ. Om end det var lidt omstændeligt at flytte det på tværs af landet, opbevare det i en urtepotte i en måned, mens vores ting stod opmagasineret, plante det i en have, vi kun havde midlertidigt, for så at grave det op og plante det i vores nye have, da vi havde købt hus, sætter jeg pris på træet. Måske endda endnu mere, netop fordi det var bøvlet, og fordi det har fulgt os. Og nu er det altså endelig plantet i haven til det hus, vi regner med at bo i de næste mange år. Nu håber vi så, at træet overlever flytningen. Og vi håber og venter på, at træet giver nogle flotte saftige æbler.

På samme måde er det med de relationer, vi opbygger til mennesker over tid. Der er ingen hurtige løsninger, men over tid vil vi blive knyttet tættere til de mennesker, vi har prioriteret. Og når vi opbygger de her relationer, og de vel

Den helt store nøgle i dag til at nå mennesker er at tage sig tid til at opbygge en ærlig og oprigtig relation

Mathias Richard Jepsen-Hansen, f. 1992

Præst i LM-kirken Skjern
mathias.r.hansen@gmail.com

Vi er blevet hvileløse scrollere og måske af samme grund mere ensomme. Det udfordrer os kristne til at prioritere langsomhed, udholdenhed og gæstfrihed.

at mærke ikke er projekter, men oprigtige og ægte, så får vi muligheden for at komme ind bag det overfladiske. Dem, vi opbygger tætte relationer til, er mere tilbøjelige til at dele det svære i livet med os, og til at lytte til, hvad vi gør os af tanker om livets store spørgsmål. Det er her, anledningerne ofte opstår.

Og så har det den effekt, som også gør sig gældende med vores æbletræ. Vi kommer til at holde af de mennesker, vi prioriterer over tid. Og det giver næring til vores nød for dem og deres frelse. Det motiverer os til at bede for dem og gribe de anledninger, Gud lægger til rette for os, til at dele verdens bedste budskab.

Det ensomme samfund

I forlængelse heraf er der noget vigtigt, vi skal være opmærksomme på. Vi lever i et samfund, hvor ensomhed fylder mere og mere. Jeg tror, at "det ensomme samfund" i nogen grad er en konsekvens af "det hurtige samfund". Mange – især unge – oplever, at de selv har færre tætte venska-

ber, end de tror, andre har. Det skyldes bl.a. sociale medier og vores frygt for at gå glip af noget.

Jeg har overvejet, om Gud på en særlig måde har haft os, der lever i Vesten i dag, i tankerne, da han besluttede at lade gæstfrihed være så stort et tema i NT, som det er (fx Rom 12,13. 1 Tim 3,2. Hebr 13,2). Meget i tiden nu skriger nemlig på gæstfrihed.

Når vi er gæstfrie, inviterer vi langsomheden indenfor. Vi bekæmper ensomheden. Vi blotter os og giver derved rum for en dybere relation. Når vi er gæstfrie, er vi gavmilde med den allermest eftertragtede handelsvare i vores tid, nemlig vores opmærksomhed.

Derfor skal vi benytte vores hjem som en base til at vidne om Jesus. De fleste af os spiser alligevel 21 faste måltider om ugen. Hvorfor ikke tage et enkelt eller to med naboen eller børnenes klassekammerater? De fleste af os bor midt iblandt mennesker, som har desperat brug for at lære Jesus at kende. Noget af det vigtigste, vi kan gøre, er at invitere dem indenfor. ■

GODT SAGT

Hvis man læser historie, vil man opdage, at de kristne, som gjorde mest for den tids verden, de levede i, netop var dem, som tænkte mest på den kommende ... Det er efter, at de kristne er holdt op med at tænke på den kommende verden, at de er blevet så ineffektive i denne verden.

C.S. LEWIS

A WALK IN THE PARK

AF SPRINT AAGAARD KORSHOLM

Det begyndte med bøn og entusiasme.
Det endte med modløshed og angst.

Jeg gik tur med hunden
– den vante rundtur i mit kvarter.
Jeg så hvert enkelt hjem,
hvor jeg var alvorligt bekymret for,
at de ikke kender dig.
Jeg bad for dem.
Jeg tænkte på, hvad der sker,
hvis deres situation ikke ændres.
Mit sind så meget mere, end det kunne magte.
Så vi gik den anden vej ...

Siden har jeg ikke kunnet synge med på linjen:
"Luk mig i dine smerter ind ..."
Hvem kan bære at elske, som du gør?
Bære kærlighedens smerte?
I hvert fald ikke mig.
Sorry – brug dem, der kan synge den linje.

Jeg må begrænse mig til nogle få,
som mit hjerte tør se på.
Og selv den smerte er mere end nok.

Og så den spænding,
der slider min frimodighed i stykker:
Burde jeg følge min mave
og ligeud fortælle folk om din kærlighed
og himmel og helvede?
Eller bør jeg fornuftigt vente og være ven,
og håbe på en naturlig åbning fra deres side?

Vil den første metode skræmme
og umuliggøre videre kontakt?
Hvornår vil den sidste metode gi' bonus?
Jeg har ventet i over 20 år nu.
Er det min fornuft eller min fejhed,
der dikterer denne strategi?
Hvor vil jeg gerne vide det!
Dit ord kan tale for og imod begge dele,
sådan som jeg læser.

Hvordan læser *du*, Herre?

Sprint Aagaard Korsholm,
f. 1958

Undervisningskonsulent i
Indre Mission
sprint@imh.dk

TEMA

Kristi kærlighed tvinger os

AF ANKER B. NIELSEN

Vi får sjældent snakket meget om tro, når vi inviterer vores naboer, men vi får bygget tætte relationer, og når vi så møder folk på tomandshånd, giver det oftere anledning til samtaler om tro.

Anker B. Nielsen, f. 1963
Evangelist blandt tyrkere
anker.b.nielsen@gmail.com

Prøv at skrue tiden tilbage til det tidspunkt, hvor covid-19-pandemien var på sit højeste. Verden var lukket ned, der var kraftige restriktioner alle steder, og belastningsniveauet på sygehusene var mange steder faretruende. Forestil dig så, at der på det tidspunkt var en dygtig og erfaren læge, der fandt en enkel og meget effektiv behandling af covid-19, som gjorde, at alle, der blev ramt af sygdommen, kunne behandles med enkle midler og på kort tid var helt raske igen.

Du blev selv ramt af covid-19, men fordi denne læge var en af dine gode venner, havde du hørt om behandlingen og fik derfor behandling og blev hurtigt rask igen. Du hørte om, at flere af dine naboer og arbejdskolleger blev syge, og dine arbejdskolleger fortalte også om andre, de kendte, der var blevet syge.

Hvordan ville du forholde dig i den situation? Ville du fortælle om den enkle og banebrydende

behandling, som du selv havde fået gavn af, og som havde gjort, at du var blevet helbredt, eller ville du tie stille?

Vi kender redningen

Jeg bruger ofte et billede som dette, når jeg skal beskrive den situation, vi som kristne er i. Vi har lært Jesus at kende og ved, at der ved troen på ham er redning fra synd, død og fortabelse, og at Jesus er vejen til et liv i fred, glæde og frimodighed.

Billedet halter naturligvis på flere områder, for hvorfor blev lægens banebrydende opdagelse ikke kommunikeret i lægevidenskabelige kredse, så behandlingen kunne blive anerkendt og kommunikeret ad officielle kanaler? Og selv om covid-19 ikke anerkendes som en alvorlig og farlig sygdom af alle, så ønsker de, der bliver syge, trods alt alle at modtage den bedste behandling. Synden derimod, som er oprør mod

Gud, anerkender de fleste mennesker ikke som et problem, og derfor oplever de ikke, selv om de er "syge", noget behov for "behandling". Der er også den forskel, at hvor lægen i det tænkte eksempel opdagede en behandling, så har "lægen" Jesus ikke bare opdaget en behandling; han ofrede sit eget liv og døde for at redde alle mennesker.

Men at billedet halter, ændrer ikke på, at vi, der kender Jesus, dermed også kender den redning, der er den eneste redning for alle mennesker. Når vi kender Jesus, både hvem han er og hvad han har gjort, så kan det at følge ham ikke bare være en aktivitet eller en rolle. Det må være et liv, en identitet og en hverdag.

Derfor siger Paulus, at Kristi kærlighed tvinger os, og at vi ikke længere lever for os selv, men for ham, som døde og opstod for os (2 Kor 5,15f). Vores umiddelbare reaktion på det, Paulus her siger, er måske at spørge, hvordan både ordet *kærlighed* og ordet *tvinger* kan være i samme sætning.

Men hvis du fx stod på kajen i en havn og så et andet menneske falde i vandet, ville du så ikke gøre, hvad der stod i din magt for at prøve at hjælpe – uanset at det menneske, der var faldet i vandet, måske var så fuld, at vedkommande ikke sansede sin egen situation? Jeg for min del ville have vanskeligt ved at leve videre med bevidstheden om, at jeg ikke havde gjort noget.

Bøn er stærkt undervurderet

Men hvad er det så, vi kan gøre? Når vi ser på opgaven, kan omfanget måske virke overvældende, og vi kan føle os som novicer uden erfaring. Som det første vil jeg gerne nævne bøn. Jeg tror, at bøn hos mange af os er stærkt undervurderet. Der er måske ingen, der lægger mærke til, at vi beder, og vi oplever ofte ikke, at det gør nogen umiddelbar synlig eller mærkbar forskel, når vi beder. Ikke desto mindre er der knyttet meget store løfter til at bede til Gud i Jesu navn. Jesus siger fx, at "beder I om noget i mit navn, vil jeg gøre det" (Joh 14,14)! Her opmuntrer og opfordrer Jesus os til at bede til den almægtige Gud om det, vi ved, Jesus gerne vil, skal ske.

Jesus satte sit liv ind på at frelse mennesker, og der er stadig ikke noget, han ønsker mere,

FOTO: PEXELS.COM

At bede for naboer, kolleger og venner, som ikke kender Jesus, er både et godt og vigtigt sted at begynde. Jeg tror, at bøn hos mange af os er stærkt undervurderet.

Når vi kender Jesus, både hvem han er og hvad han har gjort, så kan det at følge ham ikke bare være en aktivitet eller en rolle. Det må være et liv, en identitet og en hverdag

end at mennesker skal lære ham at kende og komme til tro på ham. Derfor er det at bede for naboer, kolleger og venner, som ikke kender Jesus, et både godt og vigtigt sted at begynde. Det er mindst lige så vigtigt at tale med Jesus om de mennesker, som du kender, men som ikke kender ham, som det er at tale med de mennesker om Jesus.

Det ene udelukker eller erstatter naturligvis ikke det andet, men bøn og forbøn har langt større betydning, end jeg tror, vi i praksis ofte tillægger det. Dette rører ved noget dybt i mit eget liv og i min egen praksis. Jeg kan langt lettere opnå en følelse af, at jeg har udrettet noget, hvis jeg har planlagt og gennemført nogle aktiviteter, end hvis jeg har brugt tid på at bede. Samtidig er jeg overbevist om, at manglende bøn og stilhed for Gud er en af årsagerne til, at mange af os oplever et kraftløst og åndsfattigt kristenliv.

Til tjeneste for vores medmennesker

Når du så beder for de mennesker, du kender, kan du jo samtidig bede Gud minde dig om eller vise dig, hvordan du kan være til hjælp for eller gøre godt imod dem, og hvordan du kan pege på Jesus for dem.

Jesus sagde om sig selv, at han ikke var kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene. Det sagde han, for at det skulle være et forbillede for os. Han sagde, at den første iblandt os skulle være de andres træl (Matt 20,28). Vi er altså sat til at være tjenere, til at gøre godt, til at elske og til at velsigne andre mennesker. Derfor

kan vi frimodigt bede Gud om, at han vil åbne vores øjne for, hvordan han vil, at vi skal tjene de mennesker, som han har sat os iblandt. Og vi kan frimodigt gå der, hvor han leder os, for han går selv med.

Når Jesus blev spurgt, hvilket bud der er det største i loven, svarede han først, at vi skal elske Herren vores Gud og så sagde han, at der er et andet bud, som står lige med det: Vi skal elske vores næste som os selv (Matt 22,34ff.). I lignelsen om den barmhjertige samaritaner viser Jesus os, at spørgsmålet ikke er, hvem der er vores næste, men hvem der har brug for, at vi er en næste for dem. At det ikke bare drejer sig om dem, der ligner os selv, viste Jesus med al ønskelig tydelighed, ved at han lod samaritaneren i lignelsen være næste for jøden, der både tilhørte en anden religion og et andet folk. "Gå du hen og gør ligeså" (Luk 10,25ff.).

Tætte relationer er vigtige

Jeg er overbevist om, at evangeliet vandrer ad relationer. Det er vanskeligt at formidle et budskab til mennesker, som vi ikke kender eller har en relation til. Derfor er relationer enormt vigtige. Jeg tror, at nogle af os kender det fra andre områder af livet. Jeg tror fx, at mange, der enten har været arbejdsløse eller bare gerne har villet skifte job, har oplevet, hvor vigtigt et godt netværk kan være. Det at kende nogen, der kender nogen, har haft afgørende betydning for mange, når de har skullet finde et andet job eller rekruttere til en bestemt stilling.

Der sker nogle gange det, når vi holder fest eller inviterer mennesker, at vi inviterer vores kristne venner og familie. Tine (min kone) og jeg har nogle gange i forbindelse med vores fødselsdage brugt anledningen til at holde hhv. kvinde- og mandefødselsdag og på den måde både inviteret nogle kristne venner og også nogle venner og naboer, som ikke kender Jesus.

Samtidig med at vi på den måde har både kristne og ikke-kristne med til fest, har det også givet en anledning for os til at sige noget om, hvorfor vi holder fødselsdag. For mig er fødsels-

dagen både en fejring af de år, Gud har givet mig, og alt det, Gud har velsignet mig med i mit liv – inklusive de venner, der er med til at fejre min fødselsdag. Samtidig fejrer jeg også forventningen om, at selv om årene her på jorden bliver færre, skal jeg leve, også når jeg dør. Og det giver da virkelig grund til at feste.

Med undtagelse af den periode, hvor alt var lukket pga. covid-19, har Tine og jeg de seneste år inviteret vores naboer til en enkel søndags-brunch hos os stort set en gang om måneden. Da vi flyttede til Ishøj for fem år siden, kendte vi ingen og måtte overveje, hvordan vi kunne lære mennesker at kende her, hvor Gud havde sat os. Vi havde hørt om nogle, som havde gjort noget lignende, og vi besluttede, at det ville vi prøve. Selv om det altid er den første søndag i måneden kl. 10, går vi altid rundt og banker på hos naboerne i ugen op til for at indbyde dem. Det betyder, at vi altid får snakket lidt med de fleste af vores naboer, også dem, som måske ikke har mulighed for at komme om søndagen. Vi beder aldrig folk give besked, om de kommer; de er velkomne, hvis de kan.

Selv om jeg altid beder en bøn, når vi begynder, får vi sjældent snakket meget om tro ved disse samlinger, men over årene har vi bygget tætte relationer til mange af vores naboer. Vi finder ud af, når der er nogen, der er syge, eller når der skal være fest. Når vi så møder folk på tommandshånd, giver det oftere anledning til samtaler om tro, og nogle gange får vi også lov til at bede for nogen, der har det svært.

I Ishøj, hvor vi bor, er der en del mennesker, som ikke har dansk baggrund. For mange mennesker med mellemstlig baggrund er det langt mere imødekommende at gå på besøg hos dem, end det er at invitere til kaffe hos os. Hos os danskere ligger det dybt i vores kultur, at vi ikke vil komme ubelejlighet eller være til besvær. Derfor er

Jeg har fået øjnene op for, at jeg ved at prøve at gøre godt for andre mennesker måske kan være en velsignelse for dem, og at det kan give anledning til at dele et vidnesbyrd om Jesus med dem

det at gå på uanmeldt besøg hos nogen ofte svært for os. Hvis derimod vi giver besked om, at vi kommer, vil folk med mellemstlig baggrund forberede det og næsten lave en fest ud af, at vi kommer.

Uanset hvordan vi gør, bliver det opfattet meget positivt og som en velsignelse, at vi vil bruge tid på at være sammen med dem i deres hjem. Der vil sikkert gå lang tid, inden de begynder at komme på besøg hos os på samme måde, men det behøver jo ikke at være en hindring for, at vi kan gøre det hos dem, så vi viser dem imødekommethed på en måde, som de forstår.

Måske det at invitere til brunch eller at gå på besøg hos ikke-danske naboer kan virke uoverskueligt, men mindre kan også gøre det. Du ved måske, eller du kan finde ud af, hvornår dine naboer har fødselsdag. Så kunne du jo købe en buket blomster eller en æske chokolade og gå over for at ønske tillykke med fødselsdagen. Må-

ske når du har gjort det nogle gange, vil de undre sig over, hvorfor du gør det, og du kan få en naturlig anledning til at fortælle, at du følger Jesus, og hvorfor du gør det. Det samme kunne man også gøre på sin arbejdsplads.

Giv andre din opmærksomhed

Jeg er selv et menneske, der jævnligt har brug for tid for mig selv, men jeg har samtidigt fået øjnene op for, at jeg ved at prøve at gøre godt for andre mennesker måske kan være en velsignelse for dem, og at det måske kan give anledning til at dele et vidnesbyrd om Jesus med dem.

En af mine venner skrev for mange år siden i et julekort, at det bedste, du kan give et andet menneske, er din opmærksomhed. Det gælder ikke kun blandt gode venner. Det gælder i høj grad også over for de venner, vi ikke har lært at kende endnu. ■

TEMA

Hvordan prioriterer vi kræfterne?

AF RENÉ SØLVSTEN NISSEN

Opgaverne er mange. Resurserne er begrænsede, både hos den enkelte og i enhver menighed. Hvad kan hjælpe os midt i en travl hverdag?

Jesus fór til himmels og efterlod disciplene med en befaling om en vigtig opgave, som har været en del af kirkens dna siden, eller i hvert fald burde have været: Som kirke og menighed er vi påbudt at gå ud i al verden og gøre alle folkeslagene til Jesu disciple (Matt 28,18-20).

Jeg tænker ikke, at opgaven er fremmed for os. Derimod tror jeg, at det indimellem kan være vanskeligt at finde resurser til at løse opgaven i praksis. For hvordan løser vi opgaven midt i en travl hverdag, både som enkeltpersoner og som menighedsfællesskab?

Sagen er jo den, at hverken Jesu påbud eller opgavens omfang bliver mindre, ved at vi lukker øjnene. Samtidig har vi også andre gudgivne opgaver (fx kulturbefalingen). Men vi har vores naturlige begrænsninger både som enkeltpersoner og menighed, og vi har måske interesser og visioner, der stritter i forskellige retninger.

Se på hinanden med nye øjne

I en menighedssammenhæng tror jeg, at vi

kan hente meget visdom i legeme-tankens hos Paulus (Rom 12,3-8. 1 Kor 12,12ff. Ef 4,1-16). Kroppen og dens funktioner bruges som et billede på vores forhold som kirke til Kristus og på det indbyrdes forhold i menigheden.

Billedet er en formaning til menighedens medlemmer om at se på hinanden med nye øjne; nemlig som sammenføjet i Kristus. Det er Kristus, der er omdrejningspunkt i menigheden, og det er Ånden, som åbenbarer, hvad hver enkelt får til fælles gavn (1 Kor 12,7) til løsnings af kirkens opgave om at gøre alverden til Jesu disciple.

Vi har altså hver især fået en særlig opgave (læs: nådegaver) i menigheden, der bidrager til, at vi i samlet flok sætter menigheden i stand til at drive mission. Det betyder derfor også, at vi ikke skal gøre det samme allesammen. Det er ikke alle, der har udrustningen til at stå i forreste række som evangelister eller er udrustet til at varetage oplæringen af nye kristne og til at lede menigheden osv.

Vigtigst er det at fastholde, at vores individu-

Vi har hver især fået en særlig opgave i menigheden, der bidrager til, at vi i samlet flok sætter menigheden i stand til at drive mission

elle nådegaver er givet til fælles gavn for at kunne løse vores fælles opgave. Det er derfor vigtigt at bede Gud om, at han må vise os som enkeltpersoner og som menighedsfællesskab, hvilke nådegaver vi har og ikke har i menigheden.

Hvad vil Gud bruge mit liv til?

Én ting er at være enige om, hvordan vi opfatter vores menighed og dens opgave. Noget andet er, hvordan man tænker sig, at kræfterne skal bruges. For mange er disponeringen af menighedens kræfter essentiel, for der er jo kun et begrænset antal timer at gøre godt med, når familiesituationen også helst skal være i balance.

Det kan godt give en ubalance i menigheden, og i nogle menigheder kan det vel sagtens give anledning til reel konflikt. Her vil jeg ikke fokusere på konfliktpotentialer. I stedet vil jeg fokusere på den svære balance i, hvordan vi disponerer kræfterne i menigheden.

Hjælpen til at håndtere balancen er – som nævnt – på forhånd givet i legeme-tankegangen. Hvis jeg for alvor er klar over mine nådegaver, så er der nogle andre opgaver, som jeg kan sige nej til med god samvittighed. Samtidig fordrer det så, at jeg er tro mod det kald og den nådegave, som Gud har givet mig.

Men hvad nu, hvis jeg har så travlt med mit job og mine hverdagssysler, at jeg knap nok har tid til at deltage i menigheden, hverken til gudstjenester/møder eller at ved konkret at tjene

med min nådegave?

Ja, det er jo på ingen måde optimalt. Jeg kan faktisk være bange for, at det på den lange bane kan få betydning for mit evige liv og vel, fordi et perifert tilhørsforhold til det kristne fællesskab ofte afspejler mit forhold til Kristus. Jeg er ikke ude på af frskrive ”nydere” i de kristne fællesskaber tro og kristennavn. Alene vores forhold til Jesus har betydning for vores evige liv – også selvom vi er nok så aktive i det kristne fællesskab.

Men når det er sagt, tør jeg så ryste posen og stille mig selv det spørgsmål, hvad Gud egentlig vil bruge mit liv til i det kristne fællesskab? – set i lyset af legeme-tanken, som faktisk rækker videre ud mod samfundet og arbejdspladsen.

Måske skulle jeg gå ned i tid for at engagere mig i børneklubben, eller måske skulle jeg tværtimod gå ud af børneklubben for i højere grad at kunne være et lys for mine kolleger? Når vi skærer ind til benet, så handler det vel grundlæggende om det ene spørgsmål: Hvorfor er vi her egentlig? Og hvem er det, vi lever for?

Men jo, balancen kan være svær at finde. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi både som enkeltpersoner og som menighed søger ind foran Guds trone og beder om at få de nådegaver, der er behov for i menigheden, syn for, hvad Gud lægger til rette for os, og kræfterne dertil. Det er helt sikkert den bedste måde at sikre, at menighedens opgave løses bedst. ■

René Sølvsten Nissen,
f. 1976

Ph.d.-studerende i missions-
teologi
rsn@dbi.edu

HORISONT

SPALTEN, HVOR REDAKTIONENS MEDLEMMER VIL FORSØGE AT SÆTTE AKTUELLE OG PRINCIPIELLE FORHOLD IND I EN STØRRE SAMMENHÆNG.

Husk mig!

Jeg vil gerne huskes. Sådan har de fleste det – også jer, der læser denne artikel, gætter jeg på. Det er noget iboende. Vi vil gerne ses og beundres. Drømmer om at blive husket og få et godt eftermæle.

Den drøm ligger så dybt i mennesker, at vi gør snart hvad som helst for at få 15 minutters berømmelse. Mængden af reality-tv, influencere og youtubere taler ganske tydeligt om menneskers desperate forsøg på at gøre indtryk – på at blive husket.

Bandet Casting Crowns beskriver i sangen "Only Jesus", hvordan denne kamp kan se ud. Sangen sætter ord på, hvordan vi kan fanges i at ville bygge et navn – et navn, som verden vil huske. Men alt, hvad verden kan give, er tomme drømme. Jeg farer vild, når det hele er op til mig.

Det er ubehageligt at blive glemmt, både i de små fællesskaber og i det store billede. Men når vi kæmper for at blive husket, er det ikke uvæsentligt, hvem vi kæmper for at blive husket af – og hvad vi vil blive

husket for.

Jeg har lyst til at trække to mennesker fra Bibelen frem. Den første er røveren på korsset ved siden af Jesus, der modsat Jesus er dømt med rette. Han siger "Jesus, husk mig, når du kommer i dit rige," og overraskende svarer Jesus "Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i paradiset" (Luk 23,42). Jesus husker os, hvis vi lader ham gøre det. Røveren bliver husket som røver af fremtidige generationer, men det er underordnet, når han huskes af Jesus. Den simple bøn "husk mig" frelste ham.

Den anden person, jeg vil trække frem, er Enok, som vi møder i Første Mosebog 5. Vi ved meget lidt om Enok, men han var far til Metusalem, og efter at have fået ham vandrede han i 300 år med Gud og fik sønner og døtre. Som overskrift over hans liv står der: "han vandrede med Gud" (v.24). Tænk, at det er det, der er tilbage at sige om et menneske: at han levede sit liv med Gud. Det er fantastisk.

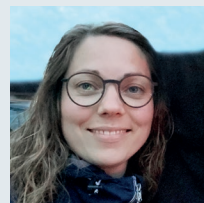
Make it count, leave a mark, build a name for yourself
Dream your dreams, chase your heart, above all else
Make a name the world remembers
But all an empty world can sell is empty dreams
I got lost in the light when it was up to me
To make a name the world remembers
But Jesus is the only name to remember
And I, I don't want to leave a legacy
I don't care if they remember me
Only Jesus
And I, I've only got one life to live
I'll let every second point to Him
Only Jesus

CASTING CROWNS

Sådan vil jeg gerne leve. Derfor vil jeg lade omkvædet fra Casting Crowns sang være min bøn, her frit oversat:

"Kære Gud, jeg vil ikke bygge et eftermæle, hjælp mig til at være ligeglad med, om andre vil huske mig. Det skal kun handle om Jesus. Jeg har fået dette ene liv, hjælp mig at lade det pege på Jesus – kun Jesus."

Helene Schou Andersen

Jesus har ikke brug for bestemte åndelige øvelser eller en inderlig attitude fra vores side. Han henviser os derimod til vores næste, der i høj grad har brug for vores barmhjertige og gavmilde hænder

Hvordan ærer vi Gud med **kroppen**?

Jeg oplever, at flere og flere spørger efter noget mere kropslighed i vores trospraksis. Her tænker man ofte på noget med lidt mere bevægelse i bøn og lovsang. I samme åndedrag kommer der af og til en kritik af den lutherske tradition. Og så søger man i stedet inspiration i bredere kirkelige eller spirituelle sammenhænge.

"I den lutherske kristendom er der ingen krop, men det er der i den katolske kirke. De har lært os, at troen kommer fra hjertet og ikke fra hovedet," siger en sognepræst ligefremt til Kristeligt Dagblad d. 7. juli 2021.

Man kan fint tage en snak om, hvilken betydning bevægelse (fx bøjede knæ eller løftede hænder) kan have i forbindelse med bøn og lovsang, både når man er alene eller i et møde/gudstjenestefællesskab.

Men jeg er bare bange for, at man dermed let får et for snævert eller skævt fokus. I hvert fald synes jeg, der er en fundamental vinkel, der meget nemt bliver overset i disse samtaler om, hvordan vi ærer Gud med

kroppen.

Både Bibelen og den lutherske tradition har netop meget at sige om kropslighed i forbindelse med troen og tilbedelsen. Men fokus ligger her et andet sted end det tidstypiske.

Når Paulus formaner os til at bringe vores *legemer* som et helligt offer for Gud (Rom 12,1) – og kalder det en "åndelig gudstjeneste" – så tænker han meget konkret, jordnært, fysisk på, at hele vores liv skal være i tjeneste for Gud.

Og så udfolder han ellers, hvad denne tjeneste indebærer helt lavpraktisk – i forhold til vores medmennesker: Vi skal kappes om at agte hinanden højt (12,10), være med til at hjælpe andre (12,13) og respektere landets skatteregler og fartlove osv. (13,1-7).

Det gør vi på baggrund af, at Jesus én gang for alle har givet sit *legeme* hen for os – og det rækker han os helt konkret, hver gang vi modtager hans legeme og blod ved nadveren (1 Kor 11,23-26).

Jesus har ikke brug for bestemte åndelige øvelser eller en

inderlig attitude fra vores side. Han henviser os derimod til vores næste, der i høj grad har brug for vores barmhjertige og gavmilde hænder (Es 58,5-7). Det er den primære måde, hvor vi ærer Gud med kroppen.

Vi ærer Gud ved at bruge vores hænder på at skifte ble på dem, der trænger til det, eller på at have øjenkontakt med dem, der har brug for vores opmærksomhed – og ikke på at være ligeglad med andres konkrete problemer (Jak 2,15-17).

"Eller ved I ikke, at jeres legeme er et tempel for Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud? I tilhører ikke jer selv, for I blev købt dyrt. Ær derfor Gud med jeres legeme" (1 Kor 6,19f)!

Her hentyder Paulus især til, at vi seksuelt skal holde os til vores ægtefælle.

Vi ærer Gud ved at hengive os intimt kropsligt til vores ægtefælle – og ikke ved at trumfe vores egoistiske behov igennem over for ægtefællen eller ved at praktisere eller begære sex med en, man ikke er gift med (1 Kor 7,4f. 1 Thess 4,4).

At ære Gud med kroppen er altså noget, der sker i vores konkrete hverdagsliv sammen med vores medmennesker.

Den lutherske tradition har en rig inspiration til at integrere tro og kropslighed. Tænk bare på dåben, nadveren og Bibelen. Så konkret kommer Gud til os. Og tænk på hele det bredspektrede hverdagsliv "i kald og stand". Så konkret kan vi ære Gud med vores krop – hvad enten vi bruger hovedet eller hænderne i vores daglige opgaver.

Lad os derfor, med afsæt i frisatte hjerter, ære Gud med kroppen – på god luthersk og bibelsk vis – både på kontoret, på byggepladsen, i menigheden, i soveværelset og på sygehuset!

Ole Solgaard

FOR TROEN

Gå til myren, dovenkrop, ... og bliv vís

INTRODUKTION TIL ORDSPROGENES BOG

AF CHRISTIAN CANU HØJGAARD

Man bliver ikke mindre menneske af at være kristen. Tværtimod.

*Vi kan se på Jesu
forkyndelse, at han
var inspireret af
Ordsprogenes Bog*

Ordsprogenes Bog er en finurlig bog – fyldt med sproglige vendinger, ordspil og gerne med et humoristisk strejf. Til gengæld kan det måske være svært at se, hvorfor bogen er havnet i Bibelen. Handler det om, at Bibelen ligesom aviserne har brug for en side eller to med lidt underholdning som afveksling til læsningen? Er Ordsprogenes Bog Bibelens svar på Storm P?

Jeg mindes ikke at have hørt en prædiken over Ordsprogenes Bog, og jeg har heller ikke selv holdt en. Jeg har tænkt på, om det skyldes, at vi ikke rigtig kan få ”placeret” bogen i vores tro og hverdagsliv. Er vi for snævre i vores prædikener og bibelbrug, så vi overser det skatkammer af gudgiven visdom, som bogen er? Vi kan se på Jesu forkyndelse, at han var inspireret af Ordsprogenes Bog (fx 25,6f), og det samme gælder Paulus’ formaninger til de kristne.

Jeg håber, at jeg med denne artikel kan være med til at genoplive nysgerrigheden efter Ordsprogenes Bog og åbne for den dimension af den kristne tro, der handler om visdom.

Gudernes gave

Bogen er en samling af korte ordsprog, der ofte indeholder rytme og ordspil. De oprindelige sprogblomster kan ikke altid oversættes til dansk. De fleste af ordsprogene er forfattet af Salomo (10,1–22,16; 25,1–29,27), men der er også anonyme ordsprog (22,17–24,34) og ordsprog af de arabiske konger Agur og Lemuel (30,1–31,9).

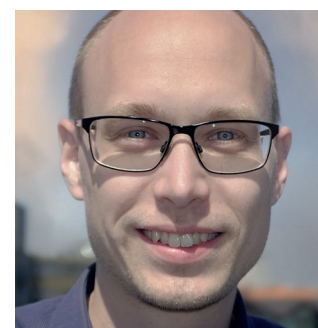
Det fortæller to ting. For det første er ordspro-

gene ikke en samling tilfældige lommefilosofiske floskler, men er forfattet af konger og brugt af konger til vejledning og opdragelse: ”De skal tjene til, at man forstår visdom og belæring, fatter forstandige ord og tager imod klog belæring om retfærdighed, ret og retskaffenhed; de skal give den uerfarne kløgt og den unge mand kundskab og omtanke” (1,2–4).

Kong Salomo var indbegrebet af en vis konge. Da dronningen af Saba aflagde fornemt besøg hos Salomo, blev hun overvældet af hans rigdom og magt, men berømmer først og fremmest hans visdom (1 Kong 10,6). Salomos visdom er sammen med hans rigdom et tegn på Guds udvælgelse af Salomo til konge (1 Kong 10,9).

For det andet viser tilstedeværelsen af de arabiske kongers ordsprog, at ordsprog var et internationalt fænomen. I hele det antikke nærøsten dyrkede man ordsprog og den visdom, som de er udtryk for. I både Egypten og Mesopotamien (det nuværende Syrien og Irak) var der vismænd tilknyttet kongens hof, som skulle vejlede kongen, men også undervise de kongelige embedsmænd i, hvordan riget skulle ledes. Visdommen var gudernes ejendom, men de delte ud af visdommen til de konger, de fandt velvilje i. En vis konge var med andre ord en konge, der havde gudernes yndest, og det var et vigtigt signal at sende for enhver konge.

Vi finder noget af samme tankegang i Bibelen. Det siges om Gud, at ”han har forråd af fornuft til de retskafne” (Ordsp 2,7). Den fornuft og visdom, som kongen selv har fået betroet af

**Christian Canu Højgaard,
f. 1988**

Adjunkt i Gammel Testamente på Dansk Bibel-Institut og præst i Vestsjællands Valgmeneighed
cch@dbi.edu

Tilværelsen er ikke ugudelig og blottet for mening, for der findes en gudgiven visdom, som skaber gode rammer for livet

Gud, skal han give videre til sine undersåtter, ligesom en far opdrager sin søn (1,8). Ultimativt er det målet, at hele verden skal fyldes med kundskab om Herren (Es 11,9).

Visdom er altså helt central for det bibelske budskab. Men hvad handler visdommen om, og hvad er formålet med den? Det vil vi kigge på i det følgende.

Skabelsens visdom

Den bibelske tanke om visdom bygger på den præmis, at der er en større orden og mening med tilværelsen. Skaberværket er Guds, og han har skabt jorden med sin visdom. I en smuk hymne beskrives det ligefrem, hvordan visdommen var Guds ledsagerske på skabelsens morgen (8,22–36).

Naturens mekanismer er alle et udtryk for Guds visdom og hans kærlige og kloge tilrettelæggelse af verden til glæde for mennesker. Det gode liv er et liv i overensstemmelse med naturens rytme og årstidernes gang. Eller som Ordsprogenes Bog udtrykker det: "Den søn, der samler forråd om sommeren, er klog, den søn, der sover ved høsttid, bringer skam" (10,5).

Sammen med naturlovene har Gud også i sin visdom lagt et etisk kompas ind i skaberværket. Ligesom det gode liv udfolder sig i takt med årstidernes gang og naturens rytme, er det gode liv et liv i overensstemmelse med de etiske naturlove.

Her adskiller Ordsprogenes Bog – og resten af Bibelen – sig markant fra den nutidige tanke om, at det er op til mennesket selv at vælge det gode liv. Ifølge Bibelen er

der på forhånd lagt sandt og falsk, godt og dårligt ind i skaberværket, og det gode liv handler om at leve i overensstemmelse med de principper. Derfor kan visdommen sige: "Lykkelige de, der holder sig til mine veje" (8,32), og "den, der finder mig, finder livet og opnår Herrens velbehag" (8,35).

Det er visdommens store udfordring til os i dag: Vi kan ikke konstruere os til det gode liv, men det gode liv er et liv i overensstemmelse med de naturlige og etiske principper, som Gud fra skabelsen har lagt ind i tilværelsen. Det er samtidig også visdommens glædelige budskab: At tilværelsen ikke er ugudelig og blottet for mening, for der findes en gudgiven visdom, som skaber gode rammer for livet.

Ordsprog om livet

Ordsprogenes Bog kredser om livet i Guds skaberværk. De mange ordsprog har som fællesnævner, at de er betragtninger af, hvad der fører til det gode liv – og til det dårlige. Ordsprogene er menneskelige erfaringer af den orden og mekanisme, som Gud har lagt ind i skaberværket. Jeg vil nævne nogle få her som eksempler:

1. Mildhedens velsignelse

Mennesker har til alle tider erfaret, at had og vrede ikke løser problemer, men tværtimod avler ny vrede. Derimod er venlighed og kærlighed medicin mod vreden og synden: "Had vækker splid, kærlighed skjuler alle overtrædelser" (10,12; jf. Jak 5,20). Det er en værdifuld naturlov, der tilsiger, at man ikke kan overvinde vrede

med vrede, men at kærlighed er den stærkeste magt trods dens skrøbelighed.

2. Tungens magt

Det er også en fællesmenneskelig oplevelse, at tungen har en voldsom magt. Intet kan glæde så meget som kærlige ord, men "uoverlagt tale er som sværdstik" (12,18). Der er en syndig glæde ved bagtalelser, der er som "lækkerbiskener" (18,8). Ja, selve livet og døden er i tungens magt (18,21). Tungens magt er en afglans af Guds egen skabermagt, der skaber ved det blotte ord. På samme måde kan menneskets tunge skabe liv og død. Heldigvis – og takket være Guds gode visdom – har Gud beholdt det første og sidste ord for sig selv, og intet menneske har fået mandat over det evige liv og den evige død. Både Paulus (Ef 5,3–7) og Jakob (Jak 3,1–12) taler i øvrigt om tungens magt og advarer mod dens dødbringende konsekvenser.

3. Seksualiteten og dens farer

En af Guds dyrebareste gaver er seksualiteten, og de fleste mennesker har erfaret både dens fantastiske beruselse, men også skrøbeligheden og sårbarheden ved den. Ordsprogenes Bog advarer mod udenomsaffærer og ægteskabsbrud, for "den, der begår ægteskabsbrud, er uden forstand; sådan gør kun den, der vil ødelægge sig selv" (6,32).

Ordsprogenes Bog lovpriser ægteskabet, for "har man fundet en hustru, har man fundet lykke" (18,22). Bogen slutter af med et meget smukt digt med en vejled-

ning fra en mor til hendes søn om, hvilken slags partner han skal vælge (31,10–31). Det er kvindens indre karakter, der tæller – langt mere end hendes ydre. Digtet er også en vigtig modvægt til nutidens kropsfiksering og ofte overfladiske romantiske forestillinger om ægteskabet.

Det er altså Bibelens påstand, at der er givet et etisk kompas med skaberværket, og at der er stor velsignelse knyttet til at leve efter dette kompas. Rent menneskeligt har vi ofte en intuitiv forståelse af, hvad der er godt og rigtigt at gøre i forskellige situationer. Man behøver for eksempel ikke være kristen for at se det skadelige ved bagtalelse. Men Ordsprogenes Bog stopper ikke her ved det rent menneskelige. Visdommen har nemlig at gøre med menneskets relation til Gud.

Guds visdom i kød og blod

Det er en menneskelig og bibelsk erfaring, at velsignelsen ikke altid følger menneskets retfærdighed. Selv Job, som havde indstillet sit liv i fuld overensstemmelse med skabelsens etiske kompas, blev ramt af ulykker. Også i Ordsprogenes Bog kan man møde en dobbelthed i synet på velsignelserne. Godt nok samler den vise søn til forråd (10,5), men det er dog ingen garanti, for i sidste ende er det Herrens velsignelse, der gør rig, ”slid fjører intet til” (10,22). Der er med andre ord ikke en fuldstændig overensstemmelse mellem den gode livsførelse og Guds løfter om velsignelse. Det er vilkårene i en falden verden. Den smerte bliver tydeligst beskrevet i Jobs Bog og Prædikerens Bog.

Det er heller ikke ærindet i Ordsprogenes Bog at tegne et glansbillede af tilværelsen. Bogen er som tidligere nævnt tænkt som undervisning – først og fremmest kongens undervisning til sin søn og undersætter.

Målet med visdom er ikke visdommen selv eller det gode liv. Målet med visdommen er guds frygt (2,1–5). Visdommen kommer fra Gud (8,22), og den skal lede til Gud (8,35). Visdommen var ved Guds side, da mennesket blev dannet i Guds billede (8,22–31), og det er stadigvæk visdommens fornemste opgave at forme og danne mennesker til at ligne Gud mere (Kol 1,9;

3,10). Der er altså med andre ord tale om karakterdannelse. Mennesket skal vokse i erkendelse af Gud, og den erkendelse sætter spor i livet i form af ærlighed, mildhed, troskab, selvdisciplin og gavmildhed.

Det største – ja enestående – eksempel på et menneske, der er opfyldt af Guds visdom og guds frygt, er Jesus Kristus. Han kaldes for ”Guds herligheds glans og hans væsens udtrykte billede” (Heb 1,3), fordi han så at sige kropsliggjorde selve Guds visdom i fuldstændig lydighed mod Gud. Af samme grund kalder Paulus den korsfæstede Kristus for ”Guds visdom” (1 Kor 1,24).

Med Kristus som stedfortræder og forbillede kaldes også den kristne kirke til at lade sig forme af Guds visdom og fyldes af Åndens gode frugter (Gal 5,22–26; Ef 5,1–20).

I Romerbrevet underviser Paulus helt konkret om det nye liv Kristus, og her bruger han bl.a. Ordsprogenes Bog. Efter at have udfoldet evangeliet i de første elleve kapitler, begynder Paulus i kapitel 12 med sine formaninger til, hvordan livet i Kristus ser ud. Her taler han først om menighedens nådegaver, der er Åndens konkrete arbejde i menigheden (12,3–8). Bagefter taler han mere generelt om et liv efter Guds gode vilje (12,9–21), og det er i den forbindelse, at han flere steder citerer Ordsprogenes Bog, fx når han advarer mod at gengælde ondt med ondt (Rom 12,17, jf. Ordsp 20,22) og opfordrer til barmhjertighed mod ens fjende (Rom 12,20; Ordsp 25,21f).

Disse henvisninger til Ordsprogenes Bog viser en hel del om, hvordan Paulus læste og så på denne bog. Ordsprogene og visdommen er konkrete eksempler på, hvad det vil sige at bringe sit liv som et levende offer for Gud i troen på ham (Rom 12,1) og lade sig forvandle efter Guds vilje (12,2).

Man bliver nemlig ikke mindre menneske af at være kristen. Tværtimod formes den kristne ved Helligåndens kraft til at leve i større og større overensstemmelse med Guds gode skaberorden. Og til sidst ved Jesu genkomst skal hele verden fyldes af Guds visdom (Es 11,9). Naturen skal genoprettes, døden opsluges, og mennesket bliver fuldkomment menneske i Kristus Jesus. ■

*Bogen er tænkt
som undervisning
– først og fremmest
kongens undervis-
ning til sin søn og
undersætter*

FOR TROEN

Mod dig har jeg syndet

AF LEIF BACH KOFOED

*Bekendelse og tilgivelse er hovedbegreber
i forholdet mellem Gud og os.*

Leif Bach Kofoed, f. 1944

Tidl. efterskolelærer
leifkofoed@outlook.com

Efter at David er kommet galt af sted, skriver han: "Mod dig alene har jeg syndet" (Sl 51,6).

Han havde valgt at tage sig nogle velfortjente fridage hjemme på kongeslottet, mens hæren lå ude ved Rabba og kæmpede Herrens krige. Joab var hærføreren, som skulle kæmpe på kong Davids vegne. For kongen holdt fri.

Mens soldaterne satte liv og helbred på spil ved Rabba, gik David en tur op på slottets tagterrasse for at nyde udsigten. Og så fik han øje på Batseba!

Det skete, omkring 1000 år før Jesus sagde, at "hvis dit øje bringer dig til fald, så riv det ud og kast det fra dig; du er bedre tjent med at gå ind til livet med ét øje end med begge øjne i behold at kastes i Helvedes ild" (Matt 18,9).

Det fremgår tydeligt af sammenhængen i Jesu ord, at det at "bringe til fald" er det værst tænkelige. For det fører til fortabelse. Og så lader han forstå, at en fod og en hånd og et øje kan have den forfærdelige virkning.

I Poul Hoffmanns roman *Kongens mand* konstaterer fortælleren: "Israels konge var en ægteskabsbryder, og både han og hans hærfører var mordere. Jahves mænd var i Satans vold!" Ja, Davids øjne havde bragt ham til fald.

Tilsyneladende vidste han nok, at han var kommet på gale veje; men han lærte sig at leve med sin synd. Og så prøvede han at dække over den, så andre ikke opdagede, hvad der faktisk var sket.

Da han blev ramt af Guds dom i skikkelse af profeten Natan, var han så forblændet af sit selvbedrag, at han kom til at fælde dødsdom over sig selv: "Denne mand er dødsens," råbte han, da Natan fortalte ham om en mand, der havde stjålet naboens får.

David var fyldt af retfærdig harme. Det er et sundhedstegn. Helt galt havde det været, hvis David havde sagt, at det var i orden at stjele naboens får, hvis man havde lyst til det. Men det sagde han ikke. Han fordømte den onde opførsel.

Er der en vej?

I vores tid er det temmelig almindeligt, at mennesker fælder dom over hinanden, og der sidder nogle stykker rundt om i verden og føler sig bortdømt, fordi deres hånd eller øje førte dem til fald.

Og der sidder mennesker rundt omkring, som var hurtige og dygtige til at "kaste den første sten". Foran den offentlige domstol er der ingen nåde. Selvretfærdigheden fejrer nye triumfer

FOTO: ISTOCKPHOTO

igen og igen. Men er der ingen vej frem? Jo, der er en vej frem for et menneske, som er faldet.

David forsøgte først den mest nærliggende vej: Han tav og lod som ingenting. Men det viste sig, at den vej var spærret. Han blev syg, skriver han i Salme 32, for Herrens hånd lå tungt på ham. Under det pres indså han, at der kun var én eneste vej: Han måtte bekende sin skyld for Herren.

Meget tyder på, at han brugte profeten Natan som skriftefader. Da Natan pegede på David og sagde, at han var den mand, der havde slået sin ven Urias ihjel og havde taget hans kone, da knækkede David: "Jeg har syndet mod Herren," siger han.

Hermed har Natan ledt David ind på den eneste farbare vej for et syndigt menneske: synds-bekendelsen.

Når foden eller hånden eller øjet eller hvad som helst har ledt et menneske til fald, er der kun ét at gøre: Bekend synden for Gud. Gør som David. Opsøg din sjælesørger/skriftefader, og bekend din synd for Gud.

"Så tilgiver Herren din synd," sagde Natan på Guds vegne. Hermed er det væsentligste sagt og sket. Herren har tilgivet synderen. Og David er ikke længere i Satans vold. Nu hviler han i Guds

gode hånd.

At hans synd fik nogle ulykkelige konsekvenser, er en anden sag. Det kan man læse om i Anden Samuelsbog.

Bekendelse og tilgivelse

Bekendelse og tilgivelse er hovedbegreber i forholdet mellem Gud og menneske.

Vi mennesker har det problem, at vi hele tiden, igen og igen falder i synd. Somme tider synder vi med vilje, fordi vi har lyst til det, og somme tider må vi konstatere, at vi ikke kan lade være med at synde. Vi kan ikke styre vores mund. Ord, som ikke skulle siges, sagde vi alligevel. Og de gjorde ondt. Ørerne hørte sladder og ondskab, og vi nød det. Øjnene så det, som intet menneske må se, fordi det er skadeligt. Det er blevet så let at se voldsfilm og pornografiske billeder. Vi ved, det er ødelæggende for vores kærlighedsevne, men vi finder det måske svært at lade være, selv om Jesus siger: "Hvis dit øje forarger dig ..."

Bekend din synd! Og modtag tilgivelse for Jesu skyld. Det betyder, at vi på grund af det, som Jesus gjorde langfredag og påskemorgen, må høre tilgivelsesordene sagt netop til den enkelte: Så tilgiver Herren din synd! ■

Når foden eller hånden eller øjet eller hvad som helst har ledt et menneske til fald, er der kun ét at gøre: Bekend synden for Gud.

Nådegaver i funktion – eller under pres?

AF CARSTEN SKOVGAARD-HOLM

Den åndelige myndighed ligger hos menigheden. Både pligten til at forkynde og pligten til at bedømme. Det er ikke forbeholdt en åndelig elite, men alle kristne.

Luthersk Mission (LM) er traditionelt blevet omtalt som en lægmandsbevægelse – nok mest før i tiden. Men hvad ligger der egentlig i det? Og hvordan ser det ud i dag?

Jeg vil fokusere på LM's identitet og selvforståelse som lægmandsbevægelse/nådegavebevægelse. Vi kommer omkring fem hovedelementer: lægmandsbegrebet, LM's fjerde kerneværdi, LM's første tid, den historiske udvikling og den aktuelle situation.

Begrebet "lægmand"

Personligt kan jeg bedre lide at tale om LM som en *nådegavebevægelse* fremfor LM som en *lægmandsbevægelse*. Lægmandsbegrebet er nemlig på mange måder blevet udvisket i vores samfund i dag. Men hvis vi alligevel fastholder sagen et øjeblik, hvad vil det så sige at være lægmand?

Traditionelt har det den betydning, at en lægmand er en, der ikke er ordineret til at være præst. Skellet går mellem dem, der er præster, og dem, der ikke er. Historisk set var det skel meget stærkt i den kristne kirke frem mod reformationen. Der var præsterne, som en særlig klasse, og så var der de andre: lægmændene eller lægfolket. På trods af reformationen er det på mange måder i praksis fulgt med ind i Den danske folkekirke, hvor du er lægmand, hvis du ikke er ordineret.

En anden side af udtrykket går på, at hvis du er lægmand, er du ulærd. Altså inden for et bestemt fag. For eksempel taler vi om lægdommere. Det er almindelige borgere, der i retssager er domsmænd og nævninge. De er ikke uddannet jurister eller har særligt indblik i den faglige jura. De er lægmænd på området og i den forstand ulærde i juraen.

Når vi taler om LM som en lægmandsbevægelse, er det i sin oprindelige form ud fra en bestemt forståelse. Nemlig den, at bevægelsen bliver ledet og holdt i gang af mennesker, der ikke er ordinerede præster. De er uafhængige af præstesystemet i folkekirken. Prædikanter, ledere og medarbejdere i LM varetager ikke deres funktioner, *fordi* de er ordinerede til et bestemt præsteembede. Men de er udrustet med nådegaver, som gør dem i stand til at gå ind i opgaver i det kristne arbejde. Altså: Opgaverne i LM hviler ikke på embeder, men på nådegaver. I princippet. Men så enkelt er det ikke i praksis, for LM har også embeder i bibelsk forstand.

Mange lærde

Gælder det så, at en typisk lægmand i LM er ulærde? Nej, det gør det i høj grad ikke. Hvis vi har et lægmandsideal i LM, så er det ikke det samme som et uvidenheds-ideal. Der har været og er mange i LM, som er lærde. Som har teologisk indsigt og åndelig visdom, selv om de ikke er teologer af uddannelse eller præster af ordination – eller har formelle papirer på teologien. Men de ved en masse. Vi har ikke et ideal om at være ulærde. Tværtimod. Det gælder både teologisk og åndeligt.

Men det gælder også alment menneskeligt. LM'ere er generelt ikke ulærde mennesker. Faktisk er uddannelsesniveaut i LM højere end gennemsnittet af den øvrige danske befolkning. Det viste en undersøgelse for ikke så mange år siden. Selv om der er et bemærkelsesværdigt forhold ved dette: På den ene side er veluddan-

nede kristne mennesker ikke nødvendigvis åndeligt vise. På den anden side behøver åndeligt vise mennesker ikke være veluddannede. Der *kan* være en sammenhæng, men det er der ikke nødvendigvis.

Men altså, LM's arbejde er ikke først og fremmest baseret på embeder eller formelle uddannelser, men på nådegaver. Vi tror ikke, at kristent menighedsarbejde kan drives ved menneskelig kraft alene. Det sker "ikke ved magt, og ikke ved styrke, men ved min ånd, siger Hærskarers Herre" (Zak 4,6).

Det almindelige præstedømme

Dermed er vi fremme ved det andet punkt i denne artikel, nemlig LM's fjerde kerneværdi: *Nådegaver i funktion*. Denne kerneværdi udtrykker, at LM netop ønsker at være en nådegave-bevægelse.

Faktisk taler Bibelen ikke om, at nogle kristne er lægmænd, mens andre tilhører en særlig præsteklasse. Den taler lige modsat: Alle kristne er præster. I den forstand, at de er præster for Gud og kan tjene ham. Det er det, vi også kalder det almindelige præstedømme.

Det har bl.a. udgangspunkt i Første Petersbrev 2,9: "Men I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans guddomsagt." Eller som Luther siger: "Alle, der er krøbet ud af den kristne dåb, er præster."

Alle kristne er "præster" for Gud. I troen på Jesus har vi fri adgang til Gud, og vi har del i den præstetjeneste, det er at forkynde Guds ord. "I er et kongeligt præsteskab ... *for at I skal forkynde hans guddomsagt*". Alle kristne har i den forstand til opgave at forkynde, bringe evangeliet ud til mennesker.

Dette fokus på nådegaverne gør, at det er underordnet, om en leder i det kristne fællesskab er mekaniker, landmand, lærer eller teolog. Det afgørende er, om vedkommende har nådegave til opgaven. Det udelukker ikke, at nådegaven kan ligge i forlængelse af en persons naturlige udrustning eller i forlængelse af vedkommandes uddannelse. Men den kan også gå på tværs af de menneskelige evner. Det er på samme tid

Vi har ikke et ideal om at være ulærde. Tværtimod. Det gælder både teologisk og åndeligt

Carsten Skovgaard-Holm,
f. 1959

Administrationschef i Kingos Kirke, Kbh.

Tidl. vicegeneralsekretær i LM
cysh@privat.dk

Vi kan godt have sådan en romantisk forestilling om fortidens lægmand. Det var landmanden, der efterlod ploven og hestene på marken, stillede træskoene i entreen og så tog direkte ud og prædikede

radikalt og befriende.

Radikalt, fordi det går imod vores almindelige tankegang: Har du uddannelse til det? Har du kompetencer til det? Befriende, fordi tjenesten i menigheden så dybest set ikke afhænger af os, men af Gud, der giver nådegaverne. Mangler vi nådegaver i det kristne fællesskab, kan vi bede Gud om at give os dem. Ikke fordi dem, der får nådegaverne, skal kunne tage æren for dem, for nådegaverne bliver givet »hver enkelt til fælles gavn« (1 Kor 12,7).

Et myndigt kristenfolk

Nådegaver i funktion eller *det almindelige præstedømme* betyder altså, at den åndelige myndighed ligger hos menigheden. Både pligten til at forkynde og pligten til at bedømme. Det er ikke forbeholdt en åndelig elite, men alle kristne.

Og netop fordi den åndelige myndighed ligger hos menigheden, kalder menigheden nogle til

at forkynde. Alle kan ikke gøre det i munden på hinanden. Derfor må nogle kaldes til det.

Det får dog ikke den konsekvens, at det så aligevel kun er prædikanterne, der skal bedømme læren i menigheden. Det skal de, men det er først og fremmest menighedens opgave. Menigheden forstået som det, vi også – nok mest tidligere – har kaldt det myndige lægfolk. Selv vil jeg hellere betegne det som det myndige kristenfolk. Det skulle gerne kunne siges om menighedens medlemmer, som det blev sagt om de kristne i Berøa: ”De modtog ordet med megen velvilje og granskede dagligt Skrifterne for at se, om det forholdt sig sådan” (ApG 17,11).

LM's første tid

Når vi tænker på LM's opstart for godt 150 år siden, er der et interessant forhold: Den vækkelse, som gik forud for LM, blev ikke sat i gang gennem en lægmand, men af en præst i folkekir-

ken, P.C. Trandberg. Tilbage i 1860'erne. Han var ikke med til at stifte LM, men uden Trandberg havde tingene set meget anderledes ud på Bornholm dengang.

LM's stifter Christian Møller var smed, og i den forstand var han lægmand. Men han var ikke helt ulærd. Trandberg oprettede en prædikantskole i Østermarie, og der gik Christian Møller sammen med andre, der var engagerede som ledere og prædikanter i vækkelsen.

Vi kan godt have sådan en romantisk forestilling om fortidens lægmand. Det var landmanden, der efterlod ploven og hestene på marken, stillede træskoene i entreen og så tog direkte ud og prædikede. Den slags lægmænd fandtes måske nok i nogle tilfælde. Men jeg tror ikke, vi skal tage fejl. De første ledere i LM lå givetvis noget over gennemsnittet. Ikke hvad formel uddannelse angik, men når det handlede om uformel uddannelse – og åndelig dannelse.

Det fremgår bl.a. af alt det, som Christian Møller gennem årene fik skrevet. Det er helt sikkert, at han både havde tydelige naturlige evner, og at han var udrustet med markante nådegaver. Han var ikke ordineret som præst. Og dog. Faktisk blev han ordineret i 1864 i København i Den evangelisk-lutherske Frikirke af frikirkeemanden N.P. Grunnet. En ordination, som Christian Møller senere måtte frasige sig. Hvad det fik af betydning for Christian Møllers senere tænkning, er svært at sige. Men det er interessant i lyset af LM som lægmandsbevægelse.

Men det står klart, at LM opstod uafhængigt af det folkekirkelige embede og uafhængigt af den folkekirkelige struktur. Men hvis vi mener, at LM blot var

spontant indrettet og fri af organisationsstruktur, kan vi godt tro om igen. Der kom hurtigt struktur, og der opstod "embeder".

I hvert fald har LM helt fra begyndelsen haft tradition for at kalde mænd til at varetage opgaven som Ordets forkyndere. Det er en historisk diskussion, hvor langt tilbage prædikanterne er blevet principielt forstået som åndelige hyrder og lærere. Men der har fra begyndelsen i praksis været et prædikantembede i LM. Også selv om vi undervejs har brugt andre ord om det.

Den historiske udvikling

Op gennem tiden har prædikanten haft lidt forskellige roller i LM. Men vi kommer ikke uden om, at netop prædikanten i hvert fald i de første 100 år af LM's historie har spillet en helt afgørende rolle for LM's åndelige liv og profil. LM's møder var først og fremmest forkyndende møder. Det var prædiken-møder. Der var også læse-møder, men de forkyndende møder var centrale, og derfor var prædikanten central. Nogle af prædikanterne rejste på landsplan og bandt på den måde LM sammen.

Det er helt sikkert, at nådegaverne udfoldede sig i børnearbejdet, ungdomsarbejdet, lejrarbejdet og på mange andre fronter. Men der var alligevel noget enstrengt over prædikantrollen.

LM har historisk ønsket at stå for noget andet end den enstrengede embedsstruktur, som kendetegner folkekirken, hvor præsten traditionelt stort set har stået for langt det meste ved gudstjenesten. Men vi kommer ikke uden om, at LM-prædikanterne på mange måder blev LM's præste-

skab, som langt på vej var de eneste aktive ved de almindelige ugentlige møder.

Nådegaver i praksis trods alt

Når det er sagt, så tror jeg, at det har været en lykke – eller velsignelse – for LM, at vi har været en nådegavebevægelse. Ikke altid lige bevidst, men i praksis. Der har gennem tiden været efterlyst en bedre og bredere udfoldelse af nådegaverne. Jeg tror bestemt ikke, at vi har været verdensmestre i at udfolde nådegaverne i vores kristne fællesskab i LM. Det gælder for eksempel helbredelsens nådegave og tungen-talens nådegave.

Alligevel er jeg ret overbevist om, at mange nådegaver har været i funktion – ofte ubevidst. Der har ikke været en så klart formuleret nådegavebevidsthed, men der har været en omfattende nådegavepraksis. Folk har set behov for at tage fat. Det har de gjort, og Gud har udrustet og velsignet på en måde, så nådegaverne har levet og foldet sig ud iblandt os. Til gavn for den enkelte og til gavn for fællesskabet.

Den aktuelle situation

Hvordan ser det så ud i LM i dag? Noget af det sværeste er jo altid at bedømme sin egen tid og det, man selv er en del af. Er LM stadig en lægmandsbevægelse/nådegavebevægelse? Det er helt sikkert, at der generelt er sket meget de sidste 30 år.

For ikke mange årtier siden var der fx kun ganske få teologer ansat i LM. Nu er der vist over 20 nationalt og internationalt. På LM's sekretariat er omkring halvdelen af de knap 20 ansatte akademikere. Det afspejler jo bare uddannelsessituationen i Danmark, og det er godt med vel-

ARKIVFOTO

Ansættelsen af frimenighedspræster i LM er en del af en øget professionalisering, og kan være med til at passivisere dem, der ikke får løn for deres tjeneste.

uddannede folk. Men hvad gør det ved os som lægmandsbevægelse eller nådegavebevægelse? Gør det noget i det hele taget?

Der er flere uddannede teologer i både LM's Landsstyrelse og Landsgeneralforsamling. Det er nyt. Gør det noget ved os, eller kan vi fastholde vores syn? En femtedel af LM's forsamlinger er blevet frimenigheder. Og der er ansat mere end 10 frimenighedspræster. Hvad gør det ved vores selvforståelse? Er det negativt? Eller er det positivt?

Det siger i hvert fald noget om, at LM er under forandring. Det er bare vanskeligt at sige entydigt, om det er en forandring til det bedre eller til det dårligere.

Stærkere professionalisering

Jeg tror, at ansættelsen af frimenighedspræster kan være med til at presse nådegaveudfoldelsen. Men ikke nødvendigvis. Som jeg tidligere skitserede, har prædikantens solo-rolle ved mange af vores møder til tider også hæmmet nådegavernes udfoldelse. Desuden mener jeg, at ansættelsen af frimenighedspræster er en del af noget større. Nemlig en øget professionalisering, forstået som en forøgelse af antallet af lokalt an-

satte, som på den måde er professionelle, fordi de er lønnede medarbejdere.

Der er i det kristne arbejde et generelt pres, som går på, at der må noget mere lønnet arbejdskraft til. Vi har ikke længere samme tid til at engagere os pga. travlt familieliv, travlt arbejdsliv, travlt tilværelse. "Vi har råd til det; lad os give nogen løn for at gøre tingene."

Truer det vores nådegavepraksis? Ja, det kan det gøre, hvis det er med til at passivisere dem, der ikke får løn for det. Men det kan også være med til at styrke nådegaveudfoldelsen, hvis den ansatte har syn for det og kan inspirere andre omkring sig til at være aktive og deltage i missionsarbejdet og i opgaverne i menigheden. På den måde kan der opstå synergi mellem den ansatte og de frivillige. Altså en situation, hvor vi samlet set får gjort mere. Får arbejdet mere med mission.

Altid en risiko

Jeg tror, at den kristne menighed altid står i risiko for at blive passiviseret. Af forskellige grunde. Før fyldte prædikanten måske for meget. Fremover er det måske den øgede professionalisering, der truer. Der er i hvert fald en tendens til, at vandet løber hen til den ansatte, når der er ting, der skal gøres, og de fleste andre har travlt – for den ansatte har jo tiden. Men det er ikke entydigt, og vi kan og skal ikke rulle tingene tilbage til de go'ne gamle dage, som nok ikke altid var så go'ne endda.

Vi må gøre det, vi kan i vores tid, i vores situation. Vi må arbejde ud fra vores vilkår og gøre det så godt, vi kan.

Kigger vi ud over LM i dag, er aktiviteterne stadig for langt hovedpartens vedkommende båret af det lokale engagement fra frivillige medarbejdere – som er kaldet af Gud, som er udrustet af Gud, som er en velsignelse fra Gud. ■

Vi dør uden dannelse

BOGANMELDELSE AF SIMON HAUGE LINDBJERG

Vi dør uden dannelse

Kristne skolars perspektiver og muligheder

Torben Mathiesen

Kristent Pædagogisk Forlag,
2021

170 sider, kr. 165,-

Dramatikken er i sandhed til stede i titlen på Torben Mathiesens bog, der netop er udgivet: *Vi dør uden dannelse*. Det er noget af et postulat, og det giver da også grobund for en nærmere undersøgelse af begrebet *dannelse* og dets betydning, særligt for de kristne skoler, igennem hele bogen.

Bogen henvender sig især til dem, der har interesse i dannelsesaspektet på de kristne skoler. Den er relevant og aktuel for både ansatte og bestyrelser, men der er bestemt også stof til eftertanke for forældre og andre med interesse i børn og unges dannelsesmuligheder og -udfordringer lige nu.

I en tid hvor der er utrolig meget fokus på karakterer, faglige mål mm., er debatten om dannelsens betydning heldigvis stadig til stede, og Torben Mathiesen formår med sin bog at vise, at de kristne skolars værdigrundlag rummer en særlig tyngde og kan give et vigtigt perspektiv i denne centrale debat. Bogen belyser de perspektiver og muligheder, der ligger i at tale om en egentlig kristen dannelse på de kristne skoler, og det

Bogen belyser de perspektiver og muligheder, der ligger i at tale om en egentlig kristen dannelse på de kristne skoler

er et vigtigt og udfordrende bidrag til debatten.

Bogen er meget overskueligt bygget op med en tydelig progression fra begyndelse til slutning. Med en blanding af citater fra Narnia, referencer til græske fortællinger og den jødiske/kristne historie tager forfatteren læseren med på en rejse i dannelsesbegrebets historiske udvikling og sætter dette ind i den konkrete kontekst, vi lever i. Særligt fokuseres der på de konkrete udfordringer, som dannelsen møder i vores samtid.

Med stor pædagogisk erfaring og på baggrund af en faglig dybdegående analyse leverer Torben Mathiesen en skarp og lettilgængelig bog med en meget tankevækkende

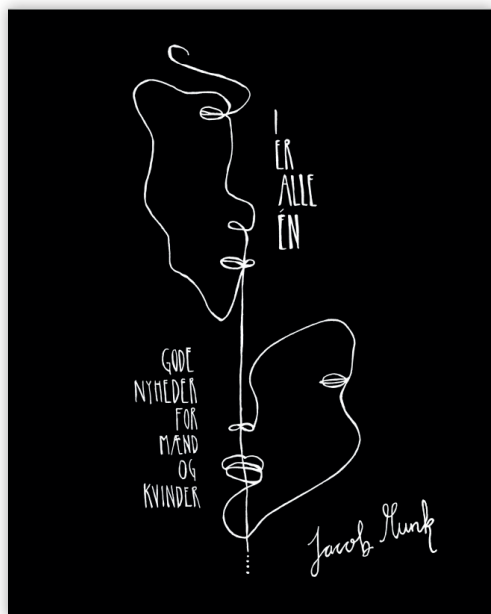
de konklusion: "... her tilbyder kristen dannelse noget helt særligt. Et helhedssyn på dannelse, hvor det enkelte menneske *både* står i relation til Gud og til medmennesket." Det giver stof til eftertanke for både professionelle og andre interessenter i skoleverdenen.

Endelig rummer bogen et vigtigt afsnit om forholdet mellem dannelse og helliggørelse – og forkyndelsens rolle i denne spænding. Det kan give stof til mange vigtige samtaler.

Jeg giver bogen min varmeste anbefaling og håber, at flere af refleksionerne fra bogen kan være med til at give retning i det vigtige arbejde, der sker rundt omkring på de kristne skoler. ■

I er alle én

BOGANMELDELSE AF LENE DALSGAARD THOMSEN OG BØRGE HAAHR ANDERSEN

I er alle én

Gode nyheder til mænd og kvinder

Jacob Munk

Forlaget Semper, 2021

281 sider, kr. 239,-

Forfatter og stud.theol. Jacob Munk har tidligere taget livtag med kønsspørgsmålene i kristentroen i bogen *En langt bedre vej* (Credo, 2019). Den handlede primært om homoseksualitet set ud fra en kristen etik, og den gav anledning til mange gode, selvransagende spørgsmål til sjælesorg på den kirkelige hørefløj.

Det klassiske syn på tjenestedeling (at manden og kvindens ansvar og opgaver er forskellige i ægteskabet, og at hyrde/lærertjenesten i kirken er forbeholdt mænd) blev dengang forsvaret og begrundet undervejs, selvom det ikke var hovedsigtet med første bog.

Nu er Jacob vendt på dette punkt og gør i sin nyeste bog *I er alle én* (Semper, 2021) op med tjenestedeling som en forpligtende orden for de kristne i dag – og dermed også med et klassisk syn på tjenestedeling.

Hvad indebærer kønskomplementaritet?

Jacob Munk har fortsat en grundlæggende, komplementær forståelse af mennesket som enten mand eller kvinde (man er ikke ens, men supple-

rer og udfylder forskellighederne hos hinanden). Han forsvaret, at den enkelte er givet et køn, og at de to køn komplementerer hinanden. Det er fortsat et vigtigt korrektiv til den moderne opløsning af køn som konstruktion. Både den stereotype og den flydende kønstænkning kritiserer han med rette.

Men det står uklart og udefineret hen, hvilken målestok Jacob sætter op for kønskomplementariteten i praksis. Hvis biologien bekræftes som en bibelsk forståelse af kønskomplementaritet ud fra Jacobs synspunkt, hvordan kommer det så til udtryk – fysisk, mentalt, socialt og åndeligt?

Vores uenighed med Jacob opstår i spørgsmålet om, hvad kønskomplementaritet indebærer. Her vil vi fastholde, at der bibelsk set *både* er tale om *kønsidentitet* – den enkeltes forhold til sit eget køn – og *kønsroller* – den enkeltes forhold til sit køn i relation til sine omgivelser. Vi er med på, at visse kønsroller er tilfældigt og inspireret af samfundet og kulturen. Disse kan ændres over tid. Men der er også kønsroller og funktioner, som

Han afskriver i praksis, at der findes bibelsk begrundede forskellige funktioner/roller for mænd og kvinder, som har med det forpligtende i kønskomplementariteten at gøre

er tildelt os gennem Guds ord i de bibelske skrifter – for at være til glæde og gavn for os selv og andre, og til Guds ære. De sidste er forpligtende i dag.

Jacob derimod hævder det modsatte. Han argumenterer for, at det på Paulus' tid var centralt, at faderen påtog sig en særlig opgave i hjemmet som leder og hoved for familien, og at kvinden underordnede sig dette lederskab. På samme måde var det mænd, der skulle være lærere og ledere i menighederne på den tid. Men disse kønsroller i både hjem og menighed knytter Paulus udelukkende til ved som et tidsbestemt og kulturelt fænomen, og derfor er de ikke forpligtende for os i dag, mener Jacob.

Dermed afskriver han i praksis, at der findes bibelsk be-

grundede forskellige funktioner/roller for mænd og kvinder, som har med det forpligtende i kønskomplementariteten at gøre.

Bibelen taler for os at se forpligtende om skabelse af mennesket med et givent køn, og denne skabelse udfolder sig konkret i de mellemmenneskelige ordensspørgsmål, som ikke mindst Paulus udfolder. Paulus underbygger sin argumentation med skabelsen, inddrager Kristusbegivenheder og relationen mellem Faderen og Sønnen. Det er altså centrale dele af den kristne tro, som Paulus forsvarede tjenestedelingen ud fra. Derfor mener vi ikke, der kan være tale om tidsbestemte forordninger.

Desuden anser Paulus læren om forskellene på mænd og

kvinders roller og funktioner på GT's tid som gyldig i NT's tid – på trods af mange tusinde års tids- og kulturforskel. Det er derfor svært at finde på holdbare argumenter for, hvorfor Paulus' formaninger ikke skulle gælde i dag, medmindre man vil anfægte Paulus' egnethed i at fortolke GT.

Ligeværdig, men forskellig i funktion

Vi finder, at Bibelen skildrer et centralt paradoks i vores forskellige funktioner: Der er ligeværdighed mellem mand og kvinde – i frelsen, velsignelsen, forvalterskabet af verden osv. Samtidig har de forskellige roller i samlivet med hinanden, når de danner en enhed i et ægteskab. De er ligeværdige og varetager samtidig forskellige funktioner: De komple-

menterer hinanden og danner på den baggrund en enhed.

Enheden består ikke i ligestilling, som vi kender det fra vores samfundsideologi. Der er derimod en gudgiven orden mellem mand og kvinde i ægteskabet, som sikrer både ligeværd og forskellige funktioner efter Guds vilje. Manden skal opgive sig selv og tilbyde sit kærlige lederskab for kvinden med Kristus som forbillede. Kvinden skal opgive sig selv og tilbyde sit stærke følgeskab til manden med Kristus som forbillede.

Indenfor denne grundlæggende ramme mener vi, der kan udspille sig et utal af levemåder og samspilsformer, som er frit for ethvert ægtepar at praktisere i forskellige tidsaldrer og kulturer. Det er på denne baggrund af skabel-

Tilbage står for os et temmelig usammenhængende teologisk billede og en metodisk fremgangsmåde i behandlingen af centrale skriftsteder hos Paulus, der tangerer til inkonsekvens

se og forløsning, rammer og frihed, at vi i kirken taler om mandens autoritet som "hoved" og kvindens underordning i deres fælles samlivsorden. At fastholde paradokser burde ikke være uvant for os kristne. Det bør vi også gøre her.

Paradokset i treenigheden

Paradokset kender vi ikke mindst fra den treenige Guds evige væsen og relationen mellem Faderen og Sønnen. I den tredje oldkirkelige trosbekendelse, den athanasianske, præciseres det, at Faderen og Sønnen er ligeværdige, men samtidig at Sønnen, efter sin menneskelige natur, er underordnet Faderen, og at Faderen er "hoved" – altså autoritet – for Sønnen. Her kan *ligeværd* og *forskellig funktion* godt forenes. På samme måde underordner kvinden sig sin

mands autoritet i ægteskabet (1 Kor 15,27f). Men det gøres alt sammen i kærlighed.

En fortolkning i tråd med teologisk feminisme

Jacob fokuserer sin forståelse på skriftstedet "I er alle én i Kristus Jesus" (Gal 3,28), som også er bogens titel. Hans fortolkning af verset er, at Paulus ophæver enhver tale om kønsroller, fordi Jesus har gjort op med alle sociale skel.

Vi mener derimod, at Galaterbrevet er skrevet til en menighed, der var faldet ud af nåden, og som således søgte at retfærdiggøre sig selv gennem lovgerninger. Derfor handler verset for os at se om noget helt andet, nemlig menighedens forhold til Kristus (Gal 1,6 og 5,4); ikke de kristnes forhold til hinanden. Paulus forkyn- der, hvad men-

lighed er i og med relationen til Kristus. Han taler ikke om mennesker generelt, men om kristne.

Når Paulus siger: "I er alle én i Kristus Jesus," begrundes det med dåben og troen, som etablerer denne enhed. Han ophæver ikke forskellen mellem mænd og kvinder eller andre forskelle mellem mennesker i menigheden, men forener det i andre af sine breve med, at mænd og kvinder ud fra deres forskellighed skal indordne sig med sin forskellige plads, funktion og rolle i fællesskabet.

Jacobs analyse af Galaterbrevet 3,26-28 er på ingen måde ny. Den er bl.a. set gennem årtier hos den teologiske feminisme, der har ligestilling og ophævelse af kønsforskellene som mål. Jacob hævder, at den kvindelige ægtefælle ikke skal underordne sig sin mand, da dette vil være undertrykkelse. På samme måde mener han, at NT's nej til kvindelige lærere og hyrder er tidsbestemte formaninger, som var relevante på Paulus' tid, men ikke i dag.

Jacob er desuden særdeles inspireret af filosofihistorien. Han peger på, at komplementære kønsroller i tjenstedeling blot skulle bekræfte Aristoteles' filosofi: at en kvinde er et halv-menneske uden en

mand.

Vi synes, denne argumentation slet og ret rammer helt forbi. Argumentationen afviser det grundlæggende paradoks, som er så vigtig: At mand og kvinde kan være både ligeværdige og samtidig have forskellige funktioner i samlivet med hinanden. Er en kvinde ikke gift, har hun naturligvis stadig en kvindes funktion, bare ikke i en ægteskabelig enhed. Uden for den jødiske og kristne tro findes skabelsesfortællinger, hvor kvinder og slaver er halvmennesker, men os bekendt ingen, som fremstiller manden og kvinden som ligeværdige. Dette bibelske opgør med datidens udbredte menneskesyn nævnes ikke i Jacob Munks fremstilling.

Hvordan går vi til bibelteksterne?

Jakob lander i en position, hvor forbuddet mod, at kvinden kan være lærer i menigheden, strider mod et grundlæggende ligeværdsprincip. Vi mener selv, at Bibelen entydigt bekræfter, hvordan relationen mellem Faderen og Sønnen kan fremhæve både ligeværd og forskellighed i roller og funktion – og deraf ligeledes i relationen mellem de to køn i hjem og menighed.

Tilbage står for os et temmelig usammenhængende teologisk billede og en metodisk fremgangsmåde i behandlingen af centrale skriftsteder hos Paulus, der tangerer til inkonsekvens.

På side 145-148 argumenterer Jacob for, at vi skal nytænke vores fortolkning af bibelteksterne om kønnenes forskellige funktioner, fordi vi ikke kan tage Paulus' formåninger til os uden at revurdere dem. Han forklarer, at Beethovens i sin tid komponerede Måneskinssonaten på et gammelt klaver, hvor vi i dag skal spille anderledes på et moderne klaver for at fremføre samme stykke, pga. nogle tekniske forandringer i klaverets opbygning. På samme måde mener Jacob, at vi ikke bare kan implementere bibelteksterne om kønnenes funktioner til i dag, fordi "klaveret" spiller anderledes: "... nye klaverer kræver nye fortolkninger" (s. 146).

Men her er vi lodret uenige. Klaverbilledet er en kongevej til at relativere eviggyldige bibelske formaninger. Vi har ikke brug for – ej heller myndighed til – at ændre i Guds ordets konstruktion og i melodien komposition. Vi dekonstruerer altså ikke Bibelen, som vi dekonstruerer et klaver.

Ganske vist kan vi erkende mere og opdage noget nyt. Men det er ikke grundlæggende et helt andet instrument, vi skal lære at spille på, for at finde melodien. Hvis Jacob skal være konsekvent i denne tilgang til Skriften, så vil det være naturligt med samme tilgang til centrale spørgsmål om fx skabelsen, retfærdiggørelsen og andet.

Hvordan praktiserer vi Guds gode ordning?

Lige et par refleksioner over egen praksis til sidst:

Vi er overbevist om, at de forskellige kropslige og sjælelige egenskaber hos mand og kvinde er et gode, Gud har givet os, for at vi skal udfolde det i lydighed mod Guds ord og i tillid til, at det er godt at leve i overensstemmelse hermed. Vi må derfor løbende revurdere vores kirkelige praksis, så både mænd og kvinder kan udfolde sig efter Bibelens ord, og så Bibelens tjenstedeling fastholdes i de kristne hjem og menigheder.

En mandsdomineret menighed, hvor kvinder let mister frimodigheden, er på ingen måde et udtryk for en bibelsk balance. Hvis alle menighedsaktiviteter fx er samlet hos en mandlig præst, eller hvis mænd er de eneste, som står

for alt, hvad der siges i en menighed, er den efter vores skøn mandsdomineret og ikke nådegavedomineret.

Vi har brug for at tale mere om alt det, vi kan, og ikke kun om det, vi ikke kan. Bibelen sætter rammer, men indenfor rammerne er der frihed for hver enkelt person, i en given samtid og kultur, til at finde sin vej og sin plads for Guds ansigt.

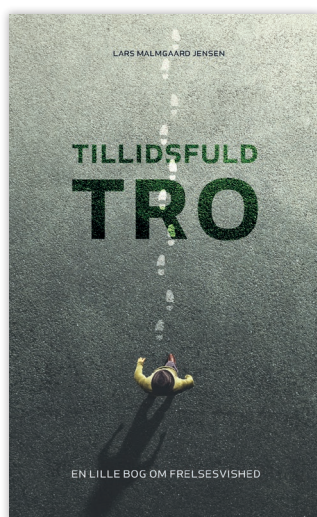
Som kristen kvinde ikke bare kan, men bør man tage opgaver og ansvar på sig til glæde og velsignelse for andre. Som kristen mand bør man gøre det samme.

Samtidig skal vi hver især lære at acceptere vores begrænsninger og de rammer, Bibelen sætter for os. Måske skal vi kommunikere anderledes med hinanden og i vores organisationer mere generelt, så funktionerne i vores tjenester træder tydeligere frem og skaber færre misforståelser.

Vi har også brug for mere åndelig, personlig vejledning til både mænd og kvinder, så vi over tid kan vokse i erkendelsen af disse forhold. Mest af alt skal vi grunde og agte på hele Guds Ord, som det er åbenbaret for os, og derfor holde fast i det kristne livs grundordninger, også når de står i stiv modvind. ■

Tillidsfuld tro

BOGANMELDELSE AF REBEKKA RANDI LARSEN

Tillidsfuld Tro

En lille bog om frelsesvisshed

Lars Malmgaard Jensen

Credo, 2021

144 sider, kr. 99,95

I sin nye bog *Tillidsfuld Tro* udfolder Lars Malmgaard Jensen, hvordan vi som kristne kan få frelsesvisshed.

Bogen er delt ind i tre hoveddele. Først og fremmest skriver han om evangeliet, hvilket sætter grundtonen for hele bogen: Guds enorme kærlighed til mennesker. Den næste hoveddel handler om at modtage nåden og om formålet med Guds lov. Den sidste del handler om at leve i nåden, og om hvordan man kan få frelsesvisshed.

Bogen er jordnær og ærlig, og den er letlæselig. Forfatteren bruger mange eksempler fra sit eget liv, og bogen er skrevet på et hverdagsprog, der giver en fornemmelse af nærvær og samtale. Den egner sig godt til både at blive læst på et par dage, men også til at blive læst over længere tid i mindre bidder.

Personligt er jeg glad for, at bogen griber tingene an på en måde, som gør den let at sluge. Tingene er ikke pakket unødvendigt ind, så det bliver kringlet og svært at forstå, men de er derimod forklaret på en tydelig og enkel måde.

I den sidste hoveddel, om

frelsesvisshed, er der også en masse konkrete eksempler på, hvordan man kan søge Guds ord. Der er et realistisk billede af den kultur og det samfund, som vi lever i som kristne i dag. Der bliver altså gjort opmærksom på nogle af de udfordringer, det kan give, men på en måde, hvor der stadig er mere håb end krise.

Forfatteren gør det tydeligt ad flere omgange, at vores følelser ikke afgør vores frelse. Frelsen er ikke betinget af, hvor meget vi kan "mærke" Gud, eller af noget, vi selv kan gøre, men udelukkende af, hvad Jesus har gjort for os.

Det er alt i alt en god bog, der forkynner evangeliet, formaner på en kærlig måde og gør det tydeligt, at frelsen – og dermed også frelsesvisheden – ikke afhænger af vores følelser, men af det, Jesus har gjort for os. ■

Det er alt i alt en god bog, der forkynner evangeliet, formaner på en kærlig måde og gør det tydeligt, at frelsen ikke afhænger af vores følelser

MERE OM MISSION I DAGENS DANMARK

WWW.DISCIPEL24-7.DK

På hjemmesiden finder du resurser, der ønsker at opmuntre og udruste kristne i Danmark til et hverdagsliv i evangeliets kraft.

Discipel 24-7 er sprunget ud af en glæde og opmuntring over at se og forstå livet som Jesu discipel som et: *fællesskab om evangeliet i mission.*

Projektet begyndte med udgivelsen af studiehæftet *Gud, mig og min næste* og har tre lønnede medarbejdere, der hellere end gerne bidrager med inspiration.

Discipel 24-7 ledes af en styregruppe fra Nordvestkirken, Københavnerkirken og Luthersk Mission, som driver projektet.

NYT STUDIEHÆFTE: TAL KONKRET OM GIVERTJENESTE

En koordineret missionsindsats – både i Danmark og i udlandet – koster penge. Og Gud vil, at både evangeliet og vores penge kommer i omløb. I den forbindelse er der god inspiration at hente i et nyt studiehæfte med titlen *Rig og rundhåndet*.

Det er meningen, at man gennem tre små stykker med oplæg, bibelhenvisninger og efterfølgende spørgsmål til eftertanke skal få talt

med hinanden om, hvad det vil sige at leve et liv som "rig og rundhåndet", siger LM's kommunikationsleder Nicklas Lautrup-Meiner, der har skrevet hæftet.

Rig og rundhåndet kan bestilles gratis ved henvendelse til LM's sekretariat på dml@dml.dk eller 48207660 – man betaler kun porto.

Hæftet kan også hentes elektronisk på dml.dk/giv.

TEMA:

Mission – også i dagens Danmark

Hvis vi som kristne fællesskaber og kristne mennesker er "sendt" til verden med en bestemt mission, må vi have en relation til Jesus og til vores medmennesker.

Vi må kende Jesus – og være sendt og tændt af ham. Og vi må kende vores medmennesker, som både har brug for næstekærlighed og det ultimativt gode budskab om Jesus.

Hvilke særlige udfordringer og muligheder er der i vores tid?

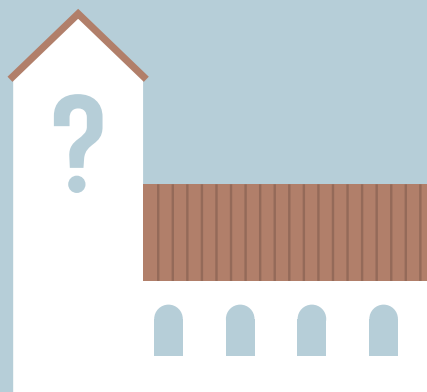
Hvordan kan vi opbygge gode relationer til andre?

Hvad kan motivere os til at forkynde det eneste budskab, der kan frelse dagens danskere?

Hvordan prioriterer vi kræfterne, personligt og menighedsmæssigt, i forhold til de uanede opgaver og missionsmuligheder?

Ordsprogene og visdommen er konkrete eksempler på, hvad det vil sige at bringe sit liv som et levende offer for Gud i troen på ham

CHRISTIAN CANU HØJGAARD SIDE 25

Mange danskere – især i de yngre generationer – ved så lidt om kirke og kristendom, at det næsten kan være mere spændende og eksotisk end yoga og østlige religioner

MATHIAS R. JEFSEN-HANSEN SIDE 11